SUOMEN KANSA

Helsingissä Perjantaina 13 p. Marraskuuta

N:o 258 — 6-päiväinen painos. — 1903

Tilaushinnat:

6-päiväinen painos ynnä viikkolehti: *Helsingissä ja Postitoimistoissa* Koko vuosi 10 mk. 1/2 „ 5 „ 50 p. Kuukausi (ainoastaan Helsingissä) 1 mk.

6-päiväinen painos *postissa ja toimitukselta:* Koko vuosi 8 mk. 50 p. 1/2 „ 4 „ 75 „ Kuukausi — „ 90 „

Venäjällä: Koko v. 4 rpl. 1/2 „ 2 „ 25 kop.

2-päiväinen painos *postitoimistoissa ja toimitukselta:* Koko vuosi 4 mk. 1/2 „ 2 „ 30 p. 1/4 „ 1 „ 25 „

Amerikassa: 3 dollaria. 1 „ 60 centiä.

Viikkolehti: Koko v. 1 mk. 75 p. 1/2 „ 1 „ 50 p.

Vastaava toimittaja: **REINHOLD ROINE.** (Tavataan k:lo 1—2).
Toimisto Uudenmaankatu 9. Telef. 31 35
Konttori Uudenmaank. 9. Telef. 26 49.

Tilauksia vastaanotetaan konttorissa Uudenmaank. 9 ja O. W. Laurentilla Passaashissa.

Ilmestyy joka arkipäivä iltapuolella.

Tiistain ja torstain numerot saadaan tilata eri *2-päiväisenä painoksena.* Lauantaina ilmestyy erityinen *„viikkolehti“*, joka sisältää viikon tärkeimmät kirjoitukset ja uutiset sekä laajan kaunokirjallisen osaston.

Ilmoitushinta: tekstin edellä 30 p:iä, tekstin jälkeen 20 p:iä. Kuoleman ilmoitukset 3 mk, kihlaus- y. m. 1 mk 50 p:iä.

ASIANAJAJA VARATUOMARI JOHN SVANLJUNG LIIKE PERUSTETTU 1890 EROTTAJAKATU 2, HELSINKI

JOHN SVANLJUNG:IN PATENTTITOIMISTO PERUSTETTU 1890. Hankki patentteja ja välittää tavaralehtimerkin, kuosien ja mallien rekisteröimisiä kaikissa maissa. Sähköosoite: SVANLJUNG, Helsinki. Tel. 712. EROTTAJAKATU 2 HELSINKI

J. HALLENBERG Viipuri

Tukku-liike

koti- ja ulkomaan tavaroille . . . .

Karjalan katu N:o 8.
Telefoonit N:ot 22 & 600.

Vähittäiskauppa, Karjalankatu 8. Tel. 922.
Siirtomaatavarakauppa Torkkelinkatu 4. Tel. 833.
Viini- ja Väkijuomakauppa Aleksanterink. 19. T. 677.
Vesi-rinkelitehdas Kolikkoinmäellä. Tel. 60.
Saha- ja Höyläyslaitos Tammisuolla. Tel. 537.
Höyry-mylly Tammisuolla.
Tiilitehdas Tammisuolla.
Vähittäiskauppa Tammisuolla. Tel. 537.
Saarelan Maatila ja Huvilat. Tel. 573.
Terijoen Maatila ja Huvilat y. m. y. m.

Ehdottomasti edullisin kauppapaikka niin hyvin jälleenmyöjille kuin käyttäjillekin.

J. Hallenberg, Viipuri.

Rautaa ja Terästä. Rautatavaroita. Metalleja. Maalarinvärejä ja Öljyjä.
Rakennustarpeita. Työkaluja. Koneita raudan käsittelyä varten. Koneöljyjä ja pakkauksia.
Kemiallisia tarpeita. Pumppuja. Letkuja. Hihnoja. Köysiä. Nostoväkipyöriä. Nostovipusimia. Urheiluesineitä y. m.

Seth Sohlbergin
Rauta- ja Värikauppa Viipurissa.

Naulatehdas, Galvanoimistehdas, Asfalttihuopatehdas, Levynpanimo.

Tehdas sänkyjen, vaakojen, ruiskujen, porttien, aitojen, paloportaitten, klosettien, saranoitten y. m. valmistamista varten.

Valmistaa putkikaivoja, putkenpanemisia, kattamisia ja kaiverruksia y. m.

Ensimmäinen kaupungin lääkäri.

Prof. **V. Sucksdorff,** Terveydenhoitolautakunnan toimistossa kello 11—12 a. p.
Terveyshoitolautakunnan toimisto Aleksanterink. 22, avoinna 10—12 a. p.
Terveyshoitolautakunnan kotidesinfektööri (Th. Glad), tel. 31 63.

Kaupungin kätilö:

M. Edelman, Kallio 3 linj. 1. T. 37 62.

Alueläkäreitä

Tri **Elmgren,** Töölö Jonasberg. Tel. 3 94, kello 8—9 a. p. ja 3—4 i. p.
Tri **H. Ericson,** Hallituskatu 15, 9—10 ja 4—5.
Tri **Hästesko,** Ratak, 29, 9—10 ja 4—5.
Tri **Kuhlefelt,** Bulevardink. 7 klo 9—10 ja 5—6. T. 17 15.
Tri **Leontjeff,** Kallio 4:s linjan:o 1, klo 9—10 a. p. ja 4—5 i. p.
Tri **Råbergh,** Sörnäs, huvilat Kivikko, klo 9—10 a. p. ja 5—6 i. p.

Lääkäreitä:

T:ri **v. Alfthan,** vatsa-, suoli-taut. rheum. Pohj. Espl. 39, klo 9-10 ja 4-6. Maanant. ja Torst klo 7—9 i.-p. T. 44 39.
T:ri **Björkstén,** E.-Esplanadik. 12, (Vaasan pankin talo), 2—1/2 4 lastentautia.
T:ri **Max Buch,** vatsa- ja suolitauteja. 1/2 10—11. P. Robertink. 11.
T:ri **Cedercreutz,** Unionink. 4, 1/2 1—1/2 3 j. p.p. Tel. 1180.
T:ri **Chabbas,** P. Espl.-k. 25, 4—6 i.-p.
T:ri **Clopatt,** Unionink. 23, 1/2 1—1/2 2 ja 5—6 i.-p.
T:ri **Aug. Elmgren,** E. Espl.-k. 12 korva-, nenä- ja kurkkutaut. 11—12 a. p. ja 1/2 6—1/2 7 i. p.
T:ri **Robert Ehrström,** P. Esplanadink 37, 9—10, 2—3. T. 4194.
T:ri **Forsman.** Hakas. k. 2. 8—9 e. pp., 5—7 j. pp. Iho- ja veneer. taut.
T:ri **Holmberg,** P. Makasiinink. 6. 1/2 1-2.
T:ri **Hällberg,** Aleks. k. 44. Voim., ortopeedinen laitos, kylpyl. nais. 12—1/2 3, herr. 1/2 8—1/2 11, 1/2 3—4, 6—8. Tel. 14 16.
T:ri **Hornberg,** Fredrikink. 28, matkoilla.
T:ri **Karvonen,** L. Rantak. 12, 8-9, 5-6.
T:ri **Rud. Kolster,** Erottaja 19. 9—10, 5—6.
T:ri **Taav. Laitinen,** Kluuvik. 4, 1-3 j.-p.
T:ri Lindén, Boulevardink. 13, 9—11, 5—6 virtsataut. i. p T. 37 10.
T:ri **Lövegren,** I.-Heikink. 1, 5-6. T. 3364.
T:ri **J. Lojander,** 9-10, 5-7, Mikonk. 3, veneer. ja ihot.
T:ri **Meltin,** I. Rob. k. 46, 10—11, 5—6. Lastent. T. 2390.
T:ri **Parviainen.** Naistaut. 12—2. Erottaja 19.
T:ri **E. Schildt,** Boulevardink. 30, klo 10—12. Tel 29 23.
T:ri **Sibelius,** Ludvikink. 5, matkoilla.
T:ri **Stjernvall,** I. Robertink. 4, 1/2 11—1/2 12, 5—6. Hermot. T. 40 85.
Stockmann, Ludviikink. 5, ihotaut. 9—11 naisille keskiv. ja lauvant. 12—1.
T:ri **Silfvast,** Mikonk. 1, silmälääkäri, 10—11 a.-p ja 6—7 i.-p. Tel. 8 70.
T:ri **W. Saxbäck,** Kasarmink. 23, kl. 12—1. Tel. 2270.
T:ri **Sipilä,** Annank. 25, 1—2, 5—1/2 7, tel. 22 41.
Tri **Tukiainen.** Siltasaaren k. 6 & 8, 9—10 e. pp. ja 5—7 j. pp., tel. 43 73.
T:ri **H. Wasenius,** Unioninkatu 22. naistentauteja 9—11 ja 2—3. T. 4 87.

Hammaslääkäreitä:

Aspelund Axel, Kasarmink. 25. 10—12 a. p., 2—3 ja 5—6 i. p.
A. v. Fieandt, Kasarmink. 44. 12—2, 5—6. T. 1182.
R:va **Karvonen,** I. Heikink. 1, kl. 11-12.
Lundholm, Korkeav. 36 kl 11—1 ja 5—6. Köyhille maksutta 1—2. T. 20 29.
Mellenius, P. Esplanadik. 31, 11-2, 5-6.
Westphal, Erott. apteekki-talo. 11-2, 5-6.
E. Wasenius, Unioninkatu 22. 5—8. Tel. 11 82.

Hierojia ja voimistelijoita:

T:ri **Axel F. Hellsten,** Mariank. 12 6—7 j. p.
Mauri Hellsten, L. Heikink. 8. Tel. 2426.
Ortopedinen- ja lääkekylpylaitos (T:ri K. V. Hällberg), Aleksanterink. 44. Telef. 14 16.

Eläinlääkäreitä:

Allan Höijer Helsingin Eläinklinikka 1/2 10-1. Siltasaar. k. 10, t. 1455.
Lindström, Fredr. k. 27, 9-1/2 11, t. 5 85.

Asianajajakonttoria:

Aksel Alander, Mikonkatu 7. Tel. 18 72, k:lo 10—3, 5—7 j. pp.
Baer Mikael, Mikonk. 1. 10—1/2 12 ja 2—5. T. 19 83.
Böök & Poppius, Mikonkatu 3, 9—1, 5—6. Tel. 25 22.
Castrén & Snellman, Aleksanterink. 42, 1/2 10—4.
Carlson & Hällfors, Unionink 22. T. 18 45. 10—3.
Jonas Castrén, Erottaja 4, 10—2 ja 5—7. Tel. 12 85
Dittmar & Indrenius, Unionink. 30 10—1/2 4, t. 11 78.
Helsingin Lakiasiain toimisto (Julius Karsten, Arvid Sourander) E. Esplanaadink. 12, 10—1/2 4. Puh. 39 93.
Alarik Hernberg, Aleksanterink. 21. 10— 4. T. 21 81.
Niklander & Gottleben, Uudenmaank. 9, tel. 29 50. 10—11 a.-p.
John Svanljung, Erottajakatu 2, k:lo 10—2.
Vilho Selin, Uudenmaankatu 15, 1/2 9—1/2 11, 4—6.
Gösta Sohlström, Elisab.-k. 4 k. 9—11 1/2 5—1/2 6. Alanderin villa Sörn. klo 6—7.
Frans L. Stoltin toimisto **Porissa.** Lakiasioit. ja kaupanvälityst.
Walldén & Backberg, I. Heikink. 1, 10—1 ja 5—7. Tel. 26 45.
de la Chapelle, Tähtitornik. 14. 9—1/2 11, 4—6. Tel. 27 40.

Kielenkääntäjiä:

Perret & Akerblom, Valant. kielenk. Konttoriaika 10—11 a.-p., 5—6 i.-p. Tel. 40 42.

Vakuutuslaitoksia.

FENNIA Palovak. os. yht. Pääkontt. Unionink. 25, av. 10—4. Tel.: johtok. 398, toim. 206.

PATRIA Tapaturma-vak.-osakeyht. Pääkonttori Unionink. 25. Tel. Av. 10—4.

POHJOLA Palovak. Osake-Yhtiö. Telef. 627, Aleks. k. 44. Av. k:lo 10—4.

KULLERVO Tapaturmavak. O. Y. Av. 10—4. Tel. 4070. Aleksanterinkatu 44.

SKANDIA Palovak. osake yhtiö. Asiam. Schildt & Hallberg. Aleksanterink. 15.

Victoria Henkivakuutusyhtiö. Asiamies E. A. Hjelt, Helsinki, Rauhankatu 13. Telef. 945.

SKÅNE Palo- ja Henkivakuutus Osakeyhtiö Pääasiamies **G. P. Carlander.** Läntinen rantakatu N:o 18.

Thule, Henkivak.-osakeyht., Tukholma, kenraaliagentti O. Th. Wiederholm, Helsinki, Antinkatu 1.

Suomen Sahanomistajain Palovakuutusyhtiö Helsingissä, konttori Unioninkatu n:o 28, avoinna 10—1/.

YLEINEN HENKI VAKUUTUSYHTIÖ Pääasiamies: C. F. MAURY Hallituskatu 11, Tel. 888

Vakuutuskonttori. Palo- ja tapaturmavak. Kont. P. Makasiinink. 1., kl. 10-4, t. 231.

Ensimmäinen Venäläinen vakuutusyhtiö vuodelta *1827*.

Nopein, varmin ja huokein talviliikenne linjalla

Suomi—Ruotsi

ja päinvastoin Hangon kautta

(Marraskuun 17 p.—Lokakuun 1 p.).

on Itämeren vahvimmilla ja parhaiten varustetuilla höyrylaivoilla

Vellamo ja **Oihonna**

Kapt. A. Lindfors. Kapt. V. Norring.

saaristotietä ainoastaan 1 1/2 tuntia avomerellä.

Tukholmasta 11.30 i. p. / **Hangosta** 10,— i. p. } joka **tiistai** ja **lauvantai.**

Päähän saakka kulkevat bogievaunut seuraavat junaa Hangosta 6,30 i. p, Helsingistä 5,25 i. p. Karjan kautta, yhtyen Pietarin pikajunaan (junan vaihto Fredriksbergissä).

Rautatiematka Helsingin ja Hangon välillä on keskimäärin 2 t. 10 m. lyhyempi kuin Turku—Helsinki.

Piletin hinnat I luok. Smk. 32, II l. Smk. 26 **siihen luettuna ruoka matkan aikana.** Edestakaisin 25 % alennus.

Illallinen tarjotaan ennen lähtöä Tukholmasta ja Hangosta.

HUOM.! Hangon linjan edut ovat: nopeimmat ja vahvimmat laivat, parempi yhtyminen junien kanssa ja niin ollen nopein matka, paras yhtyminen mannermaan juniin Tukholmasta lähtien ja tullen sinne, sopivimmat lähtö-ajat (voi olla m. m. teatterissa, konsertissa j. n. e. Tukholmasta lähtö-iltana) **lyhyin ja nopein** matka Ahvenanmeren yli.

Ehdottomasti huokeimmat matkakustannukset.

Huom.! Helppohintaisista matkoista yhäkin alennettuihin hintoihin (ruoka on mukaan luettuna) ilmotetaan erikseen.

Tarkemmin ilmottaa

Suomen Höyrylaiva Osakeyhtiö.

H. W. Snellman
Oulu.
Rauta-, Väri- & Rakennusaineiden Kauppa.

Suurin lajiteltu varasto paikkakunnalla

Rautaa, Terästä, Nauloja, Sementtiä, Tulenk. Tiiliä, Savea, Kihveliä, Rauta ja Savi putkia & putken osia, Koneöljyä, Trasselia, Rautalevyä, Kivityökaluja, Valutavaroita, Lämmityskamiineja, Talouskaluja y. m. y. m.

Polttakaa minun kauppaan laskemiani

Skandinaviska ja Toveri

aperossia, jotka avat valmistetut puhtaasta Turkin tupakasta sekä minun entuudestaan hyviksi tunnetuita:

Dybeck Jaka, Concurrens, Extra, Viola, Tilaus, Kaleva, Cronje, Vellamo

y. m., y. m.

Huom.! Toveri kestää kaiken kilpailun, katsomatta sen halpaan hintaan 30 p:niä 25 kpl.

Toppamahorkkaa valmistettu parhaasta Panskan tupakasta.

Kunnioituksella

F. Sergejeff.

MAKULATUURIA tämän lehden konttorissa.

Seth Sohlbergin
Rauta- ja Värikauppa Viipurissa.

Kansanvalistus-seura, Vuorik. 9. T. 632. Jäsenmaksu Smk. 3: — à 6: —. Hintal. ilm.

Yömaja miehille, Pursimiehenk. 10., avoinna k:lo 1/2 8 a.-p. — 10 i.-p., ja naisille Albertink. 4, avoinna koko päivän k:lo 1/2 12 ill

Helsingin Anniskeluosakeyhtiön Vähittäinmyyntipaikat:

N:o 1 Kluuvikatu 5 / „ 2 Antinkatu 15 / „ 3 Faabianinkatu 10 } avoinna kaikk. arkipäivinä k:lo 9 a. p.—6 i. p.

Palvelusta haluaa.

Arvoisat Herrat liikemiehet huomatkaa!

Suomen sotaväessä 20 v. palvellut, josta 3 v. plutonan aliupseerina ja 15 v komppanian varusmestarina; sittemmin 2 v puutavaraliikkeessä, oivallisilla todistuksilla varustettu mies haluaa sopivaa tointa joko makasiinimiehenä eli puutavaraliikkeessä. Ne arv. herrat, jotka tämän huomioonsa ottavat, tekisivät hyvin ja t. k. ajalla lähettäisivät vastauksen, osoitteella: **„Vaatimaton“,** Mäntyharju. Toivola.

Myytävänä.

Käyttäkää yksinomaan hyviä kotimaisia saippua- ja kynttilävalmistoitamme.
Wanaan saippuatehdas osakeyhtiö.

Suomen Kansan irtonaisnumerot maksavat 10 p.

Ph. U. Strengberg & Cos Aktiebolag

Pietarsaaressa

suosittaa kaikkialla hyviksi tunnettuja Tupakka-teoksiansa

Sikaareja, Piippu-tupakkaa, Suutupakkaa, Nuuskaa ja Paperosseja.

Viimeksi mainitusta lienee

Meteor ja Jalta **hyvään** lajiinsa katsoen maamme **huokeimmat** paperossit

Arvoisalle yleisölle saamme ilmoittaa, että uusi tehtaamme jo viime vuoden alusta alkaen on ollut täydessä käynnissä.

HUOM.! Koneet uusimmat ja parhaimmat viimeisten keksintöjen mukaan parannetut.

Tehtaamme tuotteita

pumpulikankaita ja -lankoja . . .

parhaimman laatuisia kaikilla hyvin varustetuilla herroilla kauppiailla.

Björneborgs Bomullsmanufaktur Aktiebolag — Porin Puuvillateollisuus Osakeyhtiö.

Höyrylaivaliike.

Höyrylaivain kulkuvuorot ulkomailta.

Mistä:	Höyryl.	lähtee noin.	
		marrask.	
Marseillesta	Orion	27	„
Tarragonasta			
Denia (mahd.)	Regulus	28/31	lokak.
Malagasta	Orion (md.)	28/30	marr.
Cadizista			
Bordeauxista			
La Rochellesta	Rhea	7/12	„
Hafresta			
Antwerpenistä	„	14	„
Bremenistä	Ceres	16	„
Lontoosta	Pallas	26	„
Middlesbrosta	Capella	15	„
	Pallas	28	„
Newcastlesta	Capella	17	„
	Pallas	29	„
Hullista H:kiin	Arcturus	4/18	„
„ „	Polaris	11/25	„
„ Turkuun	Urania	14/28	„
K:haminasta H:kiin	Arcturus	7/21	„
„ „	Polaris	14/28	„
„ Turkuun	Urania	17 marr.	1 joul.
Stettinistä H:kiin	Virgo	14/28	marr.
Lübeck „	Tor	6/20	„

Ovat voimassa sitoumuksetta.

Suomen Höyrylaiva Osakeyhtiö.

Huveja.

Suomen Kansallisteatteri.

Perjantaina marrask. 13 p.

Oppineita naisia. (Les femmes savantes) 5-näyt. huvinäytelmä. Kirj. Molière. Suom. O. Manninen.
(Alkaa klo 1/2 8)

Lauantaina Marrask. 14 p.

Benjamin Leinon hyväksi.

Pyhimys vaiko mielipuoli. (O Locura ò Santidad). 3-näyt. näytelmä. Kirj. J. Echegaray. Suom. Benjamin Leino.
(Alkaa klo 8.)

Panorama International

Lundqvistin liikepalatsi
Aleksanterink. 13,

näytellään ainoastaan tämän viikon ajan hauskoja kuvia

Intiasta,
(uusi sarja).

Avoinna klo 10—9.

Pääsymaksu 50 p., lapsilta 25 p.

✝

Wapaaherra Sakari Yrjö-Koskinen.

Tänään aamupäiwällä lehteä parailaan ladottaessa saimme sen hämmästyttäwän ja surua herättäwän tiedon, että wapaaherra Yrjö-Koskinen tänä aamuna klo 10 minuuttia waille 7 erosi eläwitten mailta.

Se on sanoma, joka kulkeutuessaan kautta Suomen on jokaisessa pienimmässäkin majassa herättäwä huomiota ja jota kansamme enemmistön kesken sywällä murheella terwehditään.

Niiden käsityksessä, jotka suomalaisuuden työhön owat osaa ottaneet tahi sitä mielenkiinnolla seuranneet, liittyy Sakari Yrjö-Koskisen nimi parhaaseen mitä eri aloilla on tehty lähes puolen wuosisadan kuluessa. Niin kauan kuin suomen kieltä wielä maassamme puhutaan ja rakastetaan tullaan muistamaan sen miehen nimeä, joka sen hywäksi niin paljon on tehnyt ja joka sen nojalla uskalsi ruweta perustamaan kansallista työtä, tämän työn puolesta taistelemaan ja sille koko elämänsä uhraamaan.

Aika ei ole waloisa; wuosisadan alku ei ole meille toiwehikas. Synkkänä uhkaa taiwaanranta ja mielet maassamme owat lamassa.

Me, jotka nyt osaksi jo nautimme walmiita hedelmiä Yrjö-Koskisen ja hänen aikalaistensa työstä, katsomme epäilyn lyöminä ympärillemme. Onko entisyyden tunnuslause wielä meidän? Kannattaako esikuwallisten isien työtä wielä jatkaa. Wai meneekö aika, jota nuo miehet edustiwat heidän kanssaan hautaan. Wäsymmekö me, joita kohtalo nyt niin ankarasti witsoo, wai uskallammeko kohottaa korkealle kuin ennenkin ihannelippua, joka meille perinnöksi suotiin.

Sallimus on leppymätöin. Se kulkee tietään häwittäen ja säästäen. Nyt tapahtunut kuolemankohtaus taas meillä herättää eläwän tietoisuuden katoowaisuudesta, työntekijän uupumisesta silloin kuin häntä parhaiten kaiwattaisiin, johtajan kaatumisesta keskenkuuminta ottelua.

Sakari Yrjö-Koskista ei ole enää. Suomalaisuuden työ ja suomalainen puolue on menettänyt johtajan, joka wuosikymmeniä on sellaiseksi julkisesti tunnustettu ja jota jokainen suomenmielinen pitemmän tahi lyhemmän aikaa on sellaisena kunnioittanut.

Onko puolue tämänkin jälestä eläwä, onko sen ohjelma muuttuwa ja kenties uusi ryhmitys tapahtuwa, ne owat kysymyksiä, jotka itsestään nyt sukeltautuwat mieleen. Asema onkin nyt paljon toisellainen kuin kymmenkunta wuotta sitte, jolloin suomenmielinen puolue oli mahtawimmillaan. On mahdollista, että ohjelman ja puolueen taktiikan tarkistus tulee tarpeen waatimaksi. Kukaan ei ole erehtymätön ja Yrjö-Koskisen sekä hänen aikalaistensa ohjelmassa woi olla paljon sellaista, jonka yksistään ajan kokemukset owat woineet wääräksi osoittaa.

Missään tapauksessa ei woida uutta luoda entisyyttä pirstomalla tahi siitä aiwan riippumattomalle pohjalle. Jos uusi jakso alkaisikin, niin on wanhassa paljon, joka säilyy ja jolla on pysywä arwonsa.

Ne kaikki, jotka nyt murheella kuulewat sanoman wapaaherra Sakari Yrjö-Koskisen kuolemasta tietäwät hänen elämän työlleen ja persoonalleen nyt ainakin koituwan sen edun, että se tästä lähtien kuuluu historiaan. Mieliala maassamme on tätä nykyä ollut sellainen, että Yrjö-Koskisen isänmaallisia tarkoituksia ei ole ymmärretty, ei ole käsitetty tahi tahdottu käsittää, että hänen menettelyään johti hänen käsityksensä oikeasta tawasta, millä yhteistä hywää olisi edistettäwä. Jälkimaailma woi kenties tulla siihen arwosteluun, että wainaja saattoi erehtyä ajan waatimuksista, mutta se ei woi kieltää hänen uhrautuwaisuuttaan, alttiuttaan ja hywää tahtoaan. Sakari Yrjö-Koskinen jos kukaan oli suomalainen isänmaan ystäwä sanan täydessä merkityksessä. Ajan taistelut tekiwät hänestä kiiwaan ja leppymättömän puoluemiehen. Mutta jälkimaailmaan eiwät enään waikuta hetken intohimot. Snellman oli wihattu aikanaan ja wuosikymmeniä kului ennenkuin hänelle opittiin yleisesti maassamme arwoa antamaan. Ei ole mahdotonta, että wastustajat Sakari Yrjö-Koskstaikin tulewat jonkun ajan kuluttua arwostelemaan edullisemmin kuin nyt.

Ihmisen ajatus on heikko ja hapuilewa. Ajan ilmiöt kuwastuwat hänen silmissään kuin hämäräpiirteiset warjot. Tulewaisuudesta woi hän wain aawistamalla joitakin teitä ja suuntia arwioida. Kukaan ei woi tietää mikä Kaikkiwaltiaan aiwoituksen määränä on.

Hautapaarien ääressä, jossa enneu korkealle pyrkineen hengen tomumaja lepää, ymmärrämme paraiten ihmispyrintöjen ja tointen mitättömyyden. Kuolo opettaa kunnioittamaan sitä wähää, mitä kunkin työssä on pysywää, kuolo sowittaa ja yhdistää.

Lewätköön rauhassa jalo wainaja ja suokoon Jumala, jonka kädessä tulewaisuus on, että hänen nuoruutensa ja miehuutensa unelmat ja toiweet Suomen kansallisesta olemuksesta eiwät hukkaan menisi, waan kerran wielä woisiwat lähetä toteuttamistaan.

Tietoja Helsingistä.

— **Wiipurin maistraatti.** Senaatti on päättänyt, että Wiipurin kaupungin maistraatin ja raastuwanoikeuden ohjesääntö on täydennettäwä siten, että maistraatti on katsottawa päätöswaltaiseksi, kun pormestari ja kaksi kunnallisneuwosmiestä on saapuwilla.

W. t. oikeusneawosmiehekši on maistraatti määrännyt howioik. ausk. J. Lehtisen.

— **Turun ja Porin läänin waraläänинsihteeriksi** on nimitetty nimituomari K. A. Långström.

— **Ylihallituksille ja keskuswirastoille** on näinä päiwinä lähetetty kiertokirje, jossa kysytään mitä niissä on tehty wenäjänkielen käytäntöön ottamista warten w:sta 1905 alkaen, kertoo Hbl.

— **Senaattori wapaaherra Yrjö-Koskisen** tila on ollut hywin huolestuttawa. Wiime lauantaista asti owat sairaan woimat riutumistaan riutuneet, kertoo „U. Suometar".

Se taudin puuska, joka wanhusta kohtasi wiime lokakuun 27 päiwän wastaisena yönä, oli niin liewää laatua, että hän itse luuli sitä wain reumatismin aiheuttamaksi. Oikea käsiwarsi oli hiukan kangistunut. Siitä huolimatta käwi senaattori kaupungilla seuraawana päiwänä aamupuolella sekä oli iltapuolella metsäkomitean istunnossa. Keskiwiikkona lokakuun 28 päiwänä kokoontui komitea senaattorin asuntoon. Wasta torstaina kutsutti hän luoksensa lääkärit, weljenpoikansa tohtori A. Forsmanin sekä professori T. Laitisen, jotka määräsiwät, että sairaan oli käytäwä wuoteelle, tauti kun oli liewä halwauksen kohtaus. Maanantaina t. k. 2 p. tapahtui toinen, ankara kohtaus: toinen puoli ruumista halwautui ja sairas menetti tajuntansa. Wiime wiikolla hän kuitenkin wähitellen toipui niin, että jälleen oli tajuissaan, waikka puhumatonna; ja lääkärit antoiwat toiwoa parantumisesta. Mutta nyt on huolestuttawa käänne tapahtunut.

*

Sen jälestä kun tämä uutinen jo oli ladottu saimme kuolonsanoman.

— **Tehtaan huutokauppa.** Eilen tarjottiin täällä huutokaupalla Munkkisaaren osakeyhtiön konkurssipesän omistama tehdaskortteli 177, Munkkisaari, sekä siellä olewat suurenlaiset tehdasrakennukset. Korkeimman tarjouksen 487,000 mk. teki kaupp. K. H. Renlund. Welkojat hywäksyiwät tarjouksen.

— **Uponnut hinaajahöyry ja miehistö hukkunut.** Wiime tiistaina, kun kronstadtilainen hinaajahöyry Robert hinasi norjalaista parkkilaiwaa Elsiä, kapteeni Gundersen, Kronstadtista Helsinkiin ja oli ehditty Seiwästönniemen ohi, pari meripenikulmaa lounaaseen Werkkomatalasta ja wähän enemmän kuin 4 meripenikulmaa Koiwistolta, upposi Robert äkkiä miehineen päiwineen 20 sylen sywyyteen. Onnettomuus tapahtui pimeässä, myrskysä ja ankarassa aallokossa. Robertin miehistöön kuului 8 miestä. Päällikkönä oli kapteenl A. Kauppinen Koiwistolta.

Elsissä olijat eiwät woi antaa mitään tietoa siitä, miten onnettomuus tapahtui. Uponneesta laiwasta oli kyllä kuultu äänekkäitä huutoja, mutta nekin oliwat heti lakanneet. Kun luultiin onnettomuuden tapahtuneen, laskettiin pilkkosen pimeässä weneitä wesille ja heitettiin mereen hengenpelastusrenkaita, mutta ei mitään ollut näkywissä eikä pelastettamissa, sillä tapahtuma oli ollut silmänräpäyksen työ. Laiwan ruoteri oli luultawasti joutunut epäkuntoon ja laiwa kääntynyt poikittain aaltoihin, jolloin nämä täyttiwät sen ja weiwät mukanaan sywyyteen.

Hukkuneen Robertin miehistöön kuuluiwat laiwan päällikkö Aleks. Kauppinen 30 wuoden ikäinen, jätti jälkeensä lesken ja 3 alaikäistä lasta, hänen weljenpoikansa matruusi Matti Kauppinen, 19 wuoden ikäinen, naimaton koneenkäyttäjä Gabriel Niemi, lämmittäjät Adam Niemi ja Juhana Hoikkala, sekä matruusit Matti Rapia ja Herman Kyytsen, kaikki naimattomia ja kotoisin Koiwistolta. — Ei ainoatakaan ruumista ole wielä löydetty.

— **Höyrylaiwaosakeyhtiö Nordin waltioapu.** Senaatti on antanut määräyksen höyrylaiwaosakeyhtiö Nordille myönnetyn 420,000 mkan suuruisen waltioawun suorittamisesta.

— **Helsingin laiwaliike.** Höyryl. Pallas saapui eilen Englannista tuoden täyden lastin kiwihiiliä, rautaa, kuparia ja kappaletawaraa. — Höyryl. Torneå poikkesi täällä matkallaan Tukholmasta Pietariin likipitäin täydessä lastissa ja mukana 10 matkustajaa. Laiwa lähti k:lo 6 i.-p. — Höyryl. Jakobstad saapui eilen Räätelistä tuoden 700 säkkiä jauhoja ja lähtee purettuaan lisää noutamaan. Höyryl. Linnea saapui eilen Porwoosta täydentämään lastiaan ja lähtee huomenna Lyypekkiin. — Höyryl. Recken saapui eilen Turusta puolessa lastissa ja mukana 27 matkustajaa, höyryl. Teodor toi Räätelistä täyden jauholastin samaten kuin höyryl. Aawasaksa, höyryl. Otawa saapui Wiipurista ja Orion Haminasta, wiimeksimainittu matkalla Hulliin. Jauhoja toiwat eilen kaljaasi Toimi Pietarista, Suomi ja Emma sekä jahti Olli Räätelistä.

Täältä lähtiwät Ebba Munck tänä aamuna Waasaan ja Ahkera Poriin.

Helsingin Osoite- ja ammattikalenteri.

Aksel Paul'in ulosantama.

Ilman hywää osoitekalenteria tuntee itsensä kutakuinkin hämmentyneeksi suurkaupungissa jo sellaisessa, jollaiseksi Helsinkimme on muodostunut. Paitsi itse nimiluetteloa osoitteineen, waaditaan wielä joukko muita tietoja ja luetteloja, jonka kautta yksin kalenteri woi tyydyttää sekä yksityisten henkilöiden että liikemiesten y. m. tarpeen.

Tässä suhteessa on herra Paul jo ennen koettanut tehdä ja täyttää kaikki mitä yleisö woi waatia hänen wuotuiselta julkaisultaan. Joka kerta on kuitenkin tullut lisää yhä uusia täydennyksiä. Se suuri kokemus ja rutiini, mikä herra Paulilla tällä alalla on, saakin aikaan sen, että hän monessa suhteessa woi tarjota kalenterin tilaajille yli heidän waatimuksiensa. Kalenterin laajasta sisällöstä tahdomme erityisesti mainita siitä suuresta arwosta, mikä jo yksin kiinteimistörekisterillä sekä wirka- ja ammattiluetteloilla on tällaisessa tietysä hakemistoteoksessa, jonka tiedot aina pysywät tuoreina uusien painoksien kautta. Yhden huomautuksen tahdomme kuitenkin tehdä. Eikö woitaisi jättää pois rautatie- ja postiohjesääntöjä, jotka wuosittain kokonaisuudessaan painetaan, sekä sensijaan julaista waan muutokset niissä wiitaten aikaisempiin painoksiin?

Lausumme täydellisen tyytywäisyytemme herra Paulin teoksen johdosta. Tämä kalenteri on käynyt todellisesti tarpeeksi Helsingin yleisölle, joka kalenterin tarjoamien tietojen awulla woi säästää paljon aikaa ja waiwoja yhä wilkkaammassa toiminnassaan eri aloilla.

Elämäkerrallisia tietoja wapaaherra Yrjö-Koskisesta.

Yrjö-Koskinen syntyi Waasan kaupungissa jouluk. 10 p. 1830. Hänen wanhempansa oliwat Waasan triwialikoulun silloinen kolleega, sittemmin Hämeenkyrön kirkkoherra, tohtori Yrjö Jaakko Forsman ja tämän waimo Anna Lowiisa Ebeling, erään Bremenistä tänne muuttaneen sotalääkärin tytär. Y.-K., wanhin kuudesta weljestä, sai ensimmäisen opetuksensa Waasan triwialikoulussa ja lukiossa, jonka jälkeen tuli ylioppilaaksi kesäk. 23 p. 1847. Waikka syntynyt ruotsinkielisessä perheessä ja umpiruotsalaisissa oloissa, oli Y.-K. kuitenkin jo ennen yliopistoon tuloaankin nuoruuden koko innolla antaunut suomalaisen kansallisaatteen omaksi. „Saima"-lehdestä wähää ennen kajahtanut herätyshuuto oli myös maamme ruotsinkielisten paikkakuntain herrassäädyssä sattunut sydämmeen. Suomen kielen luonnoton asema Suomen kansan omassa maassa oli siis usein ollut puheaineena tuttawain kesken Y.-K:n wanhempain kodissa ja sen kautta oli nuorukaisessa kehittynyt wakuutus: „suomi Suomessa, niinkuin ruotsi Ruotsissa, ranska Ranskassa j. n. e.; olewaisille oloille on annettawa ainoastaan wäliaikainen oikeus", jota mielipidettä hän sitten miehenä onkin järkähtämättömällä johdonmukaisuudella ja lujuudella pyytänyt sekä sanoissa että teoissa toteuttaa. Ylioppilaaksi tultuaan rupesi hän suurella hartaudella oppimaan suomea, käyttäen siihen warsinkin loma-aikoja, jolloin oleskeli Hämeenkyrössä, missä isä wuodesta 1845 asti oli kirkkoherrana. Tällä ajalla hän jo kirjoitti, ikäänkuin kielen ja historiantutkimuksen harjoituksiksi, ensimäisen teoksensa, nimeltä: Kertomus Hämeenkyrön pitäjästä ja sai sen suomeksi julkaistuksi, lujuudellansa woittaen ne esteet, mitkä syntyiwät 1850-wuoden asuksesta, joka kielsi muitten kirjain, paitsi uskonnollisten ja taloudellisten, ilmestymistä Suomen kielellä. Mainittu kertomus wihdoin painettiin 1851 wuoden Suomi-kirjaan w. 1852. W. 1853 suoritti Y.-K. filosofiankandidaatti-tutkinnon ja wihittiin maisteriksi samana wuonna. Senjälkeen hän muutti Turkuun, missä oli wirkaa toimittawana koulunopettajana ja samassa myös alotti sanomalehtikirjallisen toimensa apumiehenä Åbo Tidningar'ein toimituksessa. Seuraawana wuotena sai hän apulaiswiran Waasan lukiossa, joka siihen aikaan oli Waasan palon wuoksi Pietarsaareen muutettuna. Tämän opiston runsaswarainen kirjasto antoi hänelle tilaisuutta historiallisten tutkimusten jatkamiseen ja saattoi häntä miettimään Nuijasodan historian kirjoittamista. Walmistauduttuansa siihen työhön arkistontutkimisen kautta Ruotsissa, painatti hän w. 1857 1:sen osan teosta Nuijasota, sen syyt ja tapaukset. Toinen osa ilmestyi täydellisesti w. 1859, mutta sen kaksi ensimäistä lukua hän jo edellisenä wuotena julkaisi nimellä Nuijasodan syyt ja alku Pohjanmaalla, wäitöskirjaksi lisensiaatiarwoa warten hist.-kielitieteellisessä tiedekunnassa. W. 1860 Koskinen wihittiin tohtoriksi ja läksi sitten yliopistosta saadulla apurahalla tieteelliselle matkalle Ruotsiin, Saksaan, Ranskaan ja Englantiin (1860—61).

Sillä wälin tuli historian professorin paikka meidän yliopistossamme awoimeksi ja K. haki sitä. Wastoin ystäwäinsä ja suosijainsa neuwoa hän kirjoitti wäitöskirjansa. Tiedot Suomen suwun muinaisuudesta 1862, Suomen kielellä, joka siihen asti aiwan outo yritys, niinkuin arwattawa oli, saattoi useat konsistorin jäsenet ankaraan wihastukseen, waan ei kuitenkaan estänyt saamasta häntä ensimäistä waalisijaa. Hän määrättiin sitten maaliskuun 21 päiwä 1863 yleisen historian professoriksi ja pysyi siinä paikassa melkein 13 wuotta, kunnes w. 1876 hän sen waihtoi professorin wirkaan Suomen ja Pohjoismaiden historiassa. Jo Pietarsaaressa ollessaan K. aloitti waikutuksensa julkisuuden alalla, antaen kirjoituksiaan Suomettareen ja Mehiläiseen. Ne oliwat osittain historiallista, osittain yhteiskunnallista sisältöä, mutta olletikin koskiwat ne suomenkielen asemaa, josta kiista tähän aikaan kiihtyi yhä ankarammaksi. Helsinkiin siirrettyään hän on ollut suomalaisen puolueen yleiseen tunnettuna asianajajana. Pääkaupungin suomenkielinen sanomakirjallisuus (Helsingin Uutiset 1863, Kirjallinen Kuukauslehti 1866—80, Uusi Suometar 1869 seurr.) on suureksi osaksi hänestä saanut alkunsa ja wahwan, tehokkaan tukensa. Jokaisessa tärkeässä asiassa, joka on koskenut Suomen kansan waltiollisia, yhteiskunnallisia tahi taloudellisia etuja, on näin Yrjö Koskisen ääni kuulunut aina puolustaen kansamme oikeutta kansalliseen itsenäiseen päätöswaltaan ja erittäin suomenkielisen enemmistön oikeutta täysiwaltaisesti ottamaan osaa isänmaan asioihin.

Hänen yhteiskunnallisen toimensa ei ole kuitenkaan yksistään sanomakirjallisuuden alaan rajoittuneet. Porwoon hiippakunnan koulunopettajain edusmiehenä on hän istunut pappissäädyssä 1872 sekä 1877—78 wuosien waltiopäiwillä, ollen molemmat kerrat waltiowaliokunnan ja jälkimäisen kerran paitsi sitä asewelwollisuuswaliokunnan jäsenenä; Suomen ensimäisessä yleisessä kirkolliskokouksessa Turussa wuonna 1876 oli hän maallikkoedusmiehenä Kurkijoen prowastikunnan puolesta ja muutamat kerrat on hän ollut jäsenenä hallituksen asettamissa komiteoissa, joilla on ollut tärkeitä tehtäwiä. Talonpoikaissääty w. 1872 walitsi hänet pankki-waltuusmiesten sijaiseksi ja w. 1877 pankkiwaltuusmieheksi.

Tieteellisellä alalla on Y.-K. toiminut harwinaisella tuotteliaisuudella ja monipuolisuudella. Suomalaisen kirjallisuuden historiassa tulee hänen teoksillensa aina pysywäinen arwo, samaten kuin hänen selwä kirjoitustapansa, johon Ranskan klassillinen koulu johonkin määrään on waikuttanut, melkoisesti on muodostanut suomalaisen suorasanaisen kirjoituslaadun. Paitsi yllä jo esiintuotuja teoksia, mainittakoon tässä ainoastaan seuraawat Suomen historiaa koskewat: Oppikirja Suomen kansan historiassa 1869—73; Olawi Maunun-poika Pariisissa ja Suomalaisten opinkäyntiulkokomailla keskiajalla 1862; Lähteitä Ison Wihan historiaan 1865; Yrjö Maunu Sprengtportenista ja Suomen itsenäisyydestä 1870; Sawo ja Sawonlinna, utukuwia muinaisuudesta 1875; Tutkimus maanomistusseikoista Suomessa keskiaikana 1881; niin myös suuri joukko tutkimuskappaleita ja elämäkertoja Suomi-kirjassa, Historiallisessa Arkistossa, Suomen tiedeseuran toimituksissa y. m. Yleistä historiaa koskewista teoksista huomautettakoon: 3:s ja 4:s osa Kertomuksia ihmiskunnan historiasta (keskiaika) 1865—67; Sur l'antiquité des Lives en Livonie 1861 sekä Johtawat aatteet ihmiskunnan historiassa 1879, joka wiimeksimainittu on filosofillinen katsaus ihmiskunnan waltiollisen kehityksen, nojautuwa laweitten tutkimusten kautta saatuun itsenäiseen käsitykseen. Suomen kielen opettajana Waasan lukiossa ollessaan, pani hän kokoon: Läseöfningar i finska språket för begynnare, Waasassa 1854, joita pari painosta on ilmestynyt sekä Finska språkets satslära Turussa 1860. Myöskin runoutta ja kaunokirjallisuutta on Y.-K. nuorempana harjoittanut. Runoelma Österbotten „Åbo Tidningarissa" 1854, ainoa minkä hän ruotsiksi on painattanut, weti jo aikanaan huomiota puoleensa. Hänen suomalaisista runokokeistansa on yksi, Honkain keskellä, oikein tullut yleiseksi kansanlauluksi. Mansikoita ja Mustikoita kalenterin ensimäisessä wihossa 1859 löytyy yksi hänen sepittämänsä historiallinen nowelli Pohjan piltti, jonka tapaus liikkuu Pohjanmaan asuttamisen ajoilla. Tähän kirjallisuuden haaraan saattaa myös lukea kirjan Opiksi ja huwiksi, lukemisia Suomen kansalle 1863.

Yrjö-Koskinen oli wuodesta 1874 Suom. Kirjallisuuden seuran esimiehenä, paitsi sitä Historiallisen seuran perustajia, Suomen tiedeseuran, Pariisin Société d'ethnographien y. m. jäsen sekä wirolaisen Eesti Kirjameeste seltsin ja Wiipurin kirjallisuuden seuran kunniajäsen. Hän oli ensi kerran naimisissa w:sta 1854 Sofia Fransiska Fribergin, Hämeenkyrön kirkkoherran tyttären kanssa. — Sittemmin solmi wapaaherra Yrjö-Koskinen awioliiton nyt suremaan jääneen puolisonsa Theodolinda Hanssonin kanssa.

Toiste kerromme lähemmin wainajan wiime aikojen toiminnasta poliittisilla aloilla, joka toiminta päättyi senaattorin eroamisella waikuttawasta asemastaan Suomen senaatissa Helmikuun manifestin aikoina.

Pikku uutisia.

— *Panorama internationalissa* Lundqvistin liikepalatsissa Aleksanderin kadulla on tällä wiikolla tilaisuus nähdä kuwia Indiasta ja sikäläisestä kansanelämästä, jotka kuwat ovat hyvin mieltä kiinnittäwiä ja opettawaisia. Erittäinkin olisi koulunuorisolle soweliasta tutustua niihin, warsinkin kun pääsymaksu on niin halpa. Siellä saadaan nähdä ikiwanhoja hindulaisia temppeleitä jumalankuwinensa, korkeita wuorilinnoituksia sekä raunioita ynnä muistomerkkiä Tritschinopolista Erittäinkin on tilaisuus tutustua indialaisiin kansantapoihin, heidän juhliinsa ja hääkulkueihinsa sekä noitakeinoihinsa. Wähä wäliin saa katsoja nähdä maisemia Barodasta ynnä muista Indian luonnonihanista seuduista. — Kannattaa siis käydä katsomassa, kun kerran nähdään maailmaa näin mukawasti, tarwitsematta tehdä waiwaloisia ja kalliita matkakustannuksia kaukaisiin maihin. Wiittaamme ilmoitukseen toisessa paikassa lehteä.

— *Wihannekset tartunta-aineiden leiwittäjänä.* Eräs tiedemies on tutkinut sitä sakkaa, jonka erilaiset wihannekset: sallaatti, retiisit, selleri y. m. torilta ostetut kaswikset jättäwät täydellisesti puhtaaseen weteen niitä siinä huuhdottaessa. Miksroskoopin suuri suurennus näytti siinä wilisewän bakterioita, lukuunottamatta lapa-, suolimatojen ja muiden matojen munia. Siinä löytyi waarattomien mikroobien ohella hywin waarallisiakin, niinkuin tyfoidi- ja jäykkäkouristusbasilleja. — Ajatellessa niitä eri teitä, joita pitkin mainitut mikroobit ovat kasweksiin joutuneet, tulee heti mieleen puutarhurien tapa kastella wiljelyksiään ja maitaan semmoisista lätäköistä ja säiliöistä noudetulla wedellä, jota kaikellainen likaja saasta pääsee turmelemaan. Sitä tietä epäilemättä saastuwat kasweksemme.

Onneksi toki löytyy keinoja, joilla woimme poistaa sen waaran, minkä tällaisten kasweksien nauttiminen tuo mukanaan. Sittenkuin asianomaiset wihannekset hywin on huuhdottu, annettakoon niiden seista wedessä, johon on liuotettu 3 paino-osaa wiinihappoa 100:lle osalle wettä. Tällä liuoksella on miellyttäwä maku, se on halpaa ja tappaa warmasti mikroobit. Sallatin lehti, joka on saastutettu koleeran tartunta-aineella, puhdistui tällaisessa liuoksessa wiidessä minuutissa. — U. S.

*

— *„Suomalainen" on taas wärastanut* „Suomen Kansalta" kokonaisen „Luurankotehtaan". — Niinhän se sanoo wanha sananlaskukin, että „joka toista soimaa, se itseens meinaa!" Niinpä „Suomalainenkin" tuonnoin soimasi meitä, jonka wuoksi olemme tuon sananlaskun perustuksella kääntäneet huomiomme tuohon soimaajaan ja huomanneet sananlaskun pitäwän paikkansa aiwan täsmälleen wielä meidänkin aikoinamme, ainakin „Suomalaisen" suhteen.

Uutisia maaseudulta.

— **Juoppouden ehkäisemiseksi.** Kun useilta tahoilta on kuulunut walituksia siitä, että kaupunkeihin maaseuduilta tulwaawa joutowäki ja kaupungeissa työskentelewä tehtaitten työwäki sekä muut työntekijät etenkin lauwantaipäiwinä tawallista enemmän harjoittawat juoppottelua, siten häiriten yleistä järjestystä ja turwallisuutta, on Turun läänin kuwernööri moisien epäkohtien ehkäisemiseksi aikonut toistaiseksi kieltää läänin kaupungeissa lauwantaipäiwinä palowiinan, wiinien ja muiden juowuttawien juomien sekä oluen ja portterin wähittäismyymisen ja anniskelemisen, sekä anniskeluosakeyhtiöitten anniskelupaikoissa ja alemmille kansaluokille waratuissa rawintoloissa että myöskin kauppapuodeissa ja oluttehtaissa; ja sen johdosta pyytää kuwernööri ensi tilassa läänin kaupunkien ja kauppalain asianomaisten wiranomaisten lausuntoa asiassa. — U. A.

— **Karwalakki pelasti hengen.** Kun talollisen pojat E. Rikala ja K. Seppälä Sahalahden Pakkalan kylästä eräänä päiwänä wiime wapaawiikolla oliwat koetelleet pyssyjään eräässä saman pitäjän Taustialan kylän metsätorpassa ampumalla maaliin, tahtoi myöskin mukana ollut renki Matti Johannanpoika kiwenkowaan, wastawäitteistä huolimatta, näyttää taitoaan uaaliinammunnassa, kertoo Aam. K. Seppälän mentyä laittamaan maalia kuntoon, otti Matti Johannanpoika ladatun pyssyn taidon näytettä warten ampumisessa, mutta tämä mestarinäyte päättyikin niin hullusti, että wastoin Matti Johannanpojan tarkoitusta sai mainittu Seppälä suureen karwalakkiinsa lähes koko haulipanoksen, wieläpä yksi hauli singahti lakin reunan alapuolellekin, upoten sywälle päähän. Ensi hämmästyksestä toinnuttua sidottiin werta wuotawa haawa torpassa ja sitte kiireesti lääkärille haulia pois kaiwattamaan. Onni oli, että Seppälä oli niin tukewalla lakilla warustettu, joka esti enemmän hauleja pään sisälle menemään ja siten säästi miehen tälle elämälle.

— **Köyhä Suomi maksaa, kun ei wieras maa jaksa.** Noormarkusta matkusti 2 wuotta sitten Amerikaan eräs etewä nuorimies. Matkarahat hän lainasi ja tämän 400 m. summasta meni seppä Edw. Grönroos takaukseen. Lainaaja ei kahden wuoden aikana — joka on welan maksuaika — ole woinut dollariakaan saada tänne ja marrask. 1 p:nä maksoi takausmies welan ja sen koron. Tästä näkee, että sentti on siellä Lännen kultalassa lujaan kiinnitetty ehkäpä lujempaan kuin markka täällä kotimaassa.

— **Ilwessudet** tekiwät rumaa tuhoa lammaslaumassa lokakuun lopulla Pomarkun Harjan kylässä, jossa ne Salomo Wälimäen lammaslaumaa surkeasti raateliwat ihan talon lähellä. 9 lammasta siinä oli kuolleina tappopotantereella. Näillä tienoilla on sudet wiime aikoina olleet harwinaisia, mutta juuri tänä syksynä on monin paikoin ilmoitettu niiden tunkeuneen kyliin, jopa asuntojen allekin.

— **Römppäwiikon** winoa menoa todistaa eräs tapaus marrask. 7 päiwän illalla. Noormarkun Finbyn Kuurin taloon oli kerääntynyt nuorta kansaa, jossa muuan Nordlund niminen poika wiinapäissä ahdisteli puukolla toisia. Puukko saatiin pois, mutta sen jälkeen sai hän kiwen, jolla ruhjoi erään toisen päihtyneen Tamjaanus Keijun pään mäsäksi. Mies wietiin Poriin,

jossa hän sitten seuraawana aamuna sai lääkärin apua, ettei kuollut wammoihinsa.

— **Talonkauppa.** Maanwiljelijä F. Mellin on myynyt pojallensa V. Mellinille omistamansa Kuurin perintötalon Noormarkun pitäjän Finbyn kylässä 40,000 m. hinnasta.

— **Murhapoltot Porin maaseurakunnassa Preiwiikin kylässä** owat lokakuun ajalla leimunneet wiisi eri kertaa ja owat katalat tekijät näissä pimeyden töissänsä hywin onnistuneet, mutta nyt on kuitenkin epäluulonalaisena kaksi itsellismökin poikaa wangittu, joista toinen on wasta 16 wuotias.

— **Kaunista syksyä** on Länsi-Suomessa saatu nauttia sitten kun „pikku talwi" meni ohitse. Maamies on kyntänyt ja kuokkinut peltojansa, ja puutarhatehtäwiä on woitu paljon walmistaa. Syrenit ja tuomet owat kauniilla kaswinupulla, sanotaanpa marjain kukkiakin tawatun.

— **Kouluikäisiä lapsia Pomarkun kunnassa** on 684, joista waan noin 45 käy kansakoulua.

— **Pari sanaa sanomalehtikirjallisuudesta.** Koska Länsi-Suomessa kuten muuallakin on kansa wiime aikoina suurella halulla tyydyttänyt kirjallista tiedonhaluansa sanomalehtien kautta, niin pyydän nyt kuin wuoden loppu lähenee ja uusi alkaa, että jokainen hankkisi itsellensä jokapäiwäisen pääkaupungin lehden, „Suomen Kansan„. Siitä löytää joka päiwä tärkeimmät koti- ja ulkomaan tuoreimmat tiedot. Tämän kirjoittaja on monessa paikassa ollut tilaisuudessa näkemään kuinka pakka sanomalehtiä tuodaan pöydälle ja niistä käydään „Suomen Kansa"-lehteen ensin käsiksi. Se yksistään osoittaa, että se on toimitettu lukijaa miellyttäwällä tawalla sekä seisoo pohjalla joka ei horju eikä loukkaa wakawan kansan mielipiteitä. Ei se lewitä hurmaawaa ja kiihoittawaa mieltä eikä tahdo olla suojelematta P. Raamatun oppia. Eikö siis sellainen lehti ole hankittawa joka kotiin? Sillä hywä kirjallisuus on kultaa ja huono kirjallisuus turmelee kansan yhtä pahasti kuin wäkijuomat.

„Suomen Kansan" lukija
Noormarkussa.

Kymin tehtaalta.

Muutamia päiwiä takaperin luin „Suomen Kansan" palstalta kirjeen Kymin tehtaan työwäen-yhdistyksen toiminnasta, jonka oli kirjoittanut „Työnraataja" ja jonka sittemmin A. Rusi ja M. Salmi owat pyytäneet julkaista walheeksi. Nämät Kymintehtaan työwäen-yhdistyksen parhaat jehut owat tietysti siitä, että „Suomen Kansa" on ottanut palstoilleen työmiesten omia mielipiteitä agitaattoreista ja heidän äänenkannattajastaan „Työmiehestä", tulleet mustasukkaisiksi. „Mutta minä sanon, etteiwät nuo kirjoitukset walhetta ole sittenkään, waan kirjoittaisiwat samaan suuntaan monet muutkin työmiehet, ellei heidän suutansa sidottaisi pakolla ja uhkauksilla. Sillä täytyyhän jokaisen täällä asioita tuntewan myöntää, ettei Kymintehtaan työwäenyhdistyksen jäsenet uskontoa puolla, päinwastoin sanowat he sanat sitä wastaan, kun wain tilaisuutta saawat wähänkin, sillä heistä on muka pappien wika, kun eiwät he yhdy saarnoissaan kiihottamaan kansaa toisia kansalaisia wastaan, he muka owat niin pimeitä etteiwät he ymmärrä työwäenliikkeeseen mitään. Tällaisia sanoja latelewat „walkeat weikot" mielin määrin, mutta niistä ei saisi julkisuudessa puhua eikä sanomalehtiin kirjoittaa, eikä edes saisi lukeakaan muita lehtiä kuin „Työmies"-lehteä.

Ne työtowerit muka owat sitten pimeitä weikkoja, jotka eiwät ajattele samoin kuin he itse, eiwätkä taiwu heidän pakkonsa alaisiksi ajatuksissa, puheissa ja töissä. Hänen silmässään he näkewät raiskan, mutta eiwät näe malkaa omassa silmässään, waikka he itse tahtowat ryöstää työmiehen kalleimman omaisuuden: wapauden.

Kymin tehtaan työwäen kokouksessa oli muutama wiikko takaperin keskusteltawana myöskin tuon kuuluisan Forsjan kokouksen päätös; kysyttiin siinä onko kaikki tyytywäisiä Forsjan kokouksen laatimaan työwäen ohjelmaan? Kaikki oliwat siinä yhtä mieltä kuin lampaat, hywäksyen tuon ohjelman täydellisesti; yksi mies oli siinä järjenmies, joka oli tutkinut asian ytimiin asti, hän se löi wastarinnan ja erosi paikalla koko yhdistyksestä pois. Mutta mitä sai tuo wakaumustaan puolustawa mies osakseen tästä? — Hän sai pilkkaa ja haukkumasanoja miehekkäästä itsenäisyydestään ja muutaman päiwän perästä oli jo „Työmies"-lehden palstalla yleisön luettawana tämän miehen muka paha teko. Näin menettelewät sosialidemokraatit meillä, he määritteleiwät tarkoin mitä työmiehen on ajateltawa, puhuttawa j. n. e. ja palkatut agitaattorit ympäri maata walwowat sitten, ettei yksikään näistä ikeenalaisista orjista pääse poikkeamaan tältä määrätyltä uralta, ja onneton se joka sitten uskaltaa itsekin jotakin ajatella. — Eipä tosiaan ole ennen ollut moista sortowaltaa kuin tämä, jota kutsutaan sosialidemokratiaksi, sillä sehän sortaa ajatusten wapautta ja wieläpä uskonwapauttakin. Eräskin heistä julkesi sanoa, että kirkon owet pitäisi naulata kiinni. Wai niin, wai kiinni, jotta ei ihmiset enää saisi mennä Herran temppeliinkään kuulemaan Herran sanaa saarnattawan, josta saisi lohdutusta surewalle sielulleen täällä nykyajan Babelissa. Woi woi, kyllä minä sittenkin toiwon ettei tälle meidän nykyiselle yhteiskuntababelillemme käwisi samoin kuin ennen raamatun Babelille, että me menetämme kielemmekin kiiwaasti riidellessämme.

Kärsimätön.

Kirjallisuutta ja taidetta.

— **Kansallisteaatterissa** näytellään tänä iltana Moliéren *„Oppineita naisia"*. — Huomenna lauantaina näytellään *Benjamin Leinon* hyväksi jo ennen mainitsemamme Josè Echegaray'n *„Pyhimys vaiko mielipuoli* (O Locura ó Santidad). Miehissä huomenna siis teaatteriin!

— **Ruotsalainen teaatteri** näyttelee jälleen tänä iltana rva Valborg Holmlund-Hanssonin vierailunäytäntönä Faberin *„Evig kärlek"*.

— **Joh. Seb. Bachin nuoruudenpäivät.** Kölnin kaupungissa ilmestyvä sanomalehti kertoo eräästä vanhasta asiakirjasta, josta käy selville, että nuoren Bachin täytyi kerran, ollessaan Arnstadtin urkurina Thüringissä, olla kuulustelun alaisena korkean konsistorion edessä Sonderhausenissa. Alkuperäinen asiakirja, jota säilytetään kunink. kirjastossa Berlinissä, on päivätty 11 päivä marraskuuta 1706. Asiakirjassa sanotaan, että urkuri J. S. Bachia kuulusteltiin seuraavien syytösten johdosta: 1) Hän oli ollut lomalla yli määräajan, matkustaessaan Lybeckiin kuuntelemaan kuuluisaa urkutaiteilijaa Buxtehudea; 2) Hän oli soittaessaan uruilla tehnyt itsensä syypääksi „useihin ihmeellisiin variatsioneihin" ja koraaleja soittaessaan modulerannut liikaa vieraissa äänilajeissa; 3) Hän ei ollut tarpeeksi ankara oppilaitaan kohtaan, jotka eivät paljon juuri opettajastaan välittäneet, vaan tappelivat keskenään, tulivat miekkoineen kouluun, pelailivat palloleikkejä opetuksen aikana ja juoksentelivat ulos „sopimattomille paikoille"; 4) Hän oli käynyt ravintolassa jumalanpalveluksen aikana; 5) Hän oli pyytänyt erään vieraan naisen kuoriin ja antanut hänen soittaa siellä.

Bach selitti kuulustelussa, että hän katuu ja tahtoo lujasti tehdä parannuksen, ja sen johdosta annettiin kysymyksen hänen eroittamisestaan raueta.

Venäläiset lehdet.

— **Salaperäinen naisensurma.** Moskovasta telefonoidaan „Novostille", että muuan ratavahti on yöllä vasten viime maanantaita tavannut lähellä Tulan asemaa Moskovan—Kurskin radalla raiteiden vieressä verisen, muodottomaksi runneltuneen naisenruumiin, joka oli miltei alaston. Uhri on noin 20-vuotias, erittäin kaunis nainen. Rikos näyttää hyvin salaperäiseltä. Kaikesta päättäen on onneton paiskattu ulos jostakin rautatienvaunusta. On ryhdytty mitä tarmokkaimpiin toimenpiteisiin rikoksen paljastamiseksi.

— **Upseeri ampui toverinsa ravintolakiistassa.** Nikoljskin kaupungissa Ussurin alueella on 22:sen itä-siperialaisen jalkaväkirykmentin alikapteeni Tolstouhow äskettäin ampunut revolverilla kuoliaaksi kuormastokomppanian luutnantin Dekmanin, kertoo „Irkutski Wjestnik".

Paikallisessa Sans-Soucin ravintolassa oli koolla joukko upseereja. Upseerien Tolstouhowin ja Dekmanin välillä syntyi jostakin syystä riita, jonka he kuitenkin sittemmin sopivat. Mutta kun D. myöhemmin kääntyi mennäkseen toiseen huoneeseen, ampui T. häntä vastaan kuolettavan laukauksen, jonka jälkeen hän koetti paeta, mutta saatiin kuitenkin pian kiinni. — Murhaaja oli jo pitemmän aikaa väärinkäyttänyt väkijuomia.

— **Venäjänkieli Itämerenmaakunnissa.** „Novosti" kertoo Riian lehtien mukaan, että eräs Itämerenmaakuntain kuvernööreistä on nostanut kysymyksen venäjänkielen käytäntöön ottamisesta asiakirjakielenä paikallisissa aatelislaitoksissa. Katsoen tällaisen toimenpiteen yleiseen merkitykseen on muissakin Baltian lääneissä ryhdytty kokoomaan tietoja tämän kysymyksen asemasta.

Sähkösanomia

„Suomen Kansalle".

Upseeri tuomittu romaanin kirjoittamisesta.

Metz, marrask. 12 p. Luutnantti Bilse, joka on julaissut huomiota herättäneen, Ranskan rajoilla sijaitsevien pienten majotuspaikkain oloja koskettelevan romaanin, on solvauksesta tuomittu pidettäväksi 6 kuukautta vankeudessa ja menettämään virkansa.

Asema San Domingossa.

Washington, marrask. 12 p. Eräs virallinen sähkösanoma ilmottaa että asema San Domingolla edelleenkin on vakava. Kaksi saksalaista sotalaivaa on saapunut ja laskenut maihin merisotilaita, jotka vartioivat saksalaista konsulinvirastoa. Kapinalliset tekivät hyökkäyksen San Domingoon, mutta tulivat lyödyksi takaisin. Tappiot kumpaisellakin puolella ovat melkoisia. Hyökkäyksessä surmattiin siviilihenkilöjäkin.

Poika syynä isänsä itsemurhaan.

Rooma, marrask. 12 p. Kerrotaan hiljattain itsemurhan tehneen ministerin Rosanon pojan vallanneen useampia isälleen epäedullisia asiakirjoja jotka hän on sittemmin myynyt. Tätä pidetään pääasiallisimpana syynä hänen isänsä itsemurhaan.

Kuningatar Dragan omaisuus.

Belgrad, marrask. 12 p. Eilen maksettiin kuningatar Dragan sisarten asianajajalle kuningatarvainajan jälelle jättämä 500,000 frangiin nouseva omaisuus.

Munkit tekevät vastarintaa.

Marseille, marrask. 12 p. Obater-veljeskuntaan kuuluvat munkit kieltäytyvät antamasta viranomaisille luostarinsa avaimia ja ovat he päättäneet kaikilla keinoin vastustaa karkottamistaan.

Ulkomaan uutisia.

Sulttaanin pula.

Konstantinopolista kerrotaan käännöksen tapahtuneen Turkin hallituksen mielipiteissä. Sulttaani on nähtävästi huomannut täytyvänsä alistua reforminootissa tehtyihin vaatimuksiin. „Köln. Zeitung" mainitsee tärkeänä kohtana Balfourin puheessa sitä seikkaa, että tämä kstsoo Venäjän ja Itävallan vaatimukset aivan vähimmiksi mitä Turkin tulee täyttää. Tästä selvenee sulttaanille, että jos hän ei myönny näihin vaatimuksiin, niin pakotetaan hänet alistumaan vielä kovempiinkin vaatimuksiin.

Venäjän ja Itävallan lähettiläät vaativat toissa päivänä uudestaan sulttaanilta, että hänen tulee viipymättä hyväksyä Venäjän ja Itävallan nootit. Huhu siitä että loppuehdotus olisi jätetty sulttaanille on perätön.

Toisen sähkösanoman mukaan ovat molemmat lähettiläät kirjoituksessa sulttaanin hallitukselle esittäneet, että reforminootti olisi Turkin omien harrastusten tähden hyväksyttävä, varsinkin kun kysymys on väliaikaisista toimenpiteistä. He lausuivat samalla varmasti toivovansa, että Portti suostuu puheena oleviin vaatimuksiin.

— **Omituinen onnettomuuden kohtaus Konstantinopelissa.** Kuuluisa Bosporon salmen yli rakennettu silta, joka yhdistää Galatan Stambuliin, on toissa päivänä erään laivan törmäyksestä sitä vastaan keskeltä murtunut. Tapaturmassa hukkui 3 henkilöä. Onneksi ei tämä onnettomuus tapahtunut keskellä päivää, vaan aikaisin aamulla, jolloin liike sillalla ei ollut vielä vilkas.

— **Kunnallisvaalit Madridissa.** Madridissa t. k. 8 p:nä tapahtuneissa vaaleissa valittiin 9 konservatiiviä, 4 liberaalia, 3 demokraattia, 2 Romeron puoluelaista, yksi itsenäinen, yksi sosialisti ja yksi työväen ehdokas.

Saman päivän iltana täytyi poliisin useampia kertoja sekaantua tasavaltalaisten joukkueihin, jotka toimeenpanivat mielenosotuksia. Useita vangitsemisia tapahtui.

— **Ruotsin emäradan jatkaminen.** Ainoastaan Karunkiin — eikä Haaparantaan — on aikomus Ruotsin emärataa jatkaa. Huhuna kerrotaan, että siten ainakin tulee hallituksen esitys ehdotettavaksi, kirjoitetaan Göteborgs Sjöf. och Handelstidning'ille Tukholmasta.

Valtioneuvostossa oli asia äskettäin esillä ja sotilaallisina asiantuntijoina olivat läsnä Norrbottenin rykmentin päällikkö, eversti von Arbin ja eversti yleisesikunnassa Melander. Viimemainittu on ollut valtioneuvos Crusebjörnin ja kenraali Rappen asiamiehenä ja uskottuna Norrbottenin rautatiekysymyksen ratkaisussa.

Rautatiehallitus, joka tahtoi jatkaa rataa Haaparantaan, on siis saanut väistyä syrjään sotilaallisten harrastusten tieltä.

— **Kovat ajat Amerikassa.** „Frankf. Zeitungille" lennätetään Newyorkista t. k. 9 p:nä, että Illinois-terästehtaiden työstä on erotettu 2,000 työmiestä ja „Philadelphia and Reading"-yhtiön sekä muutamien muiden rautatehtaiden työstä niinikään noin 2,000 työmiestä.

— **Orleansin herttua vangittu.** Wienistä kerrotaan, että tunnettu vallantavottelija, Orleansin herttua, ajoi automobililla niin huolimattomasti, että vaunu muutamassa kadun kulmauksessa kaatui ja herttua puolisonensa ynnä kuljettaja lennähtivät katuun. Kadulla kulkijat vimmastuivat tuosta huolimattomasta ajamisesta ja alkoivat pahasti uhkailla herttuata. Paikalle saapunut poliisi vangitsi herttuan ja vei koko seurueen poliisikamariin, missä he saivat olla kaksi tuntia ja päästettiin vasta sitte vapaalle jalalle, kun eräs herttuan ystävä oli sitoutunut herttuan puolesta 1,000 Itävallan kruunun takaukseen.

Poliisikamarista palattaessa seurasi vielä heitä suuri väkijoukko, hyvin kiihoittuneena herttuan hurjasta ajosta, joka oli saattanut monen kadulla kulkijan suureen vaaraan.

— **Amerikkalaiset naisylioppilaat taistelevat.** Eräässä luentosalissa Vashburn Collegessa Topekassa (Kansas) taistelivat naisylioppilaat nykyään kiivaan kaksintaistelut. Tosin ei taistelussa teräseita käytetty, vaan ainoastaan nyrkkiä, sateen- ja päivänvarjoja. Sotahaluiset nuoret neitoset kuluttivat luentosalissa aikaansa, professoria odotellessaan, keskustellen ja koettaen repäistä toisiltaan tietotodistuksia. Siinä ilmeni kuitenkin eri ajatuksia ja kauniiksi lopuksi kaikelle puhkesi ilmi täysi tappelu. Valetukat, letit, vaatesiekaleet, hatunjätteet y. m. kauniit sotamerkit peittivät tappelutantereen pian, pöydät, tuolit ja professorin istuimen kaasivat tappeliat. Meteli kuului kauvas ja vahtimestarijoukkue juoksi paikalle, vaan ei yksikään heistä ryhtynyt hillitsemään. — Ei taitanut olla niinkään hyvä lähestyä taistelevaa, vihan vimmassa mellastavaa naislaumaa. — Tyynesti vaan amerikalaisen tavoin katsottiin päälle ja keskusteltiin taistelijain asennoista ja hyvistä hyökkäyksistä. Tappelu loppui vasta sitten, kun ylioppilasnaiset — tottumattomina kai ruumiilliseen työhön — olivat kerrassaan uupuneet ja hikipäin, mustelmat naamoissa ja revityin vaattein ja hajallahapsin asettuivat lepoon.

Maataloutta.

Virheellisyyksiä maidossa.

Jokainen, jolla on ollut vähänkin tekemistä maidon kanssa, on huomannut kuinka helposti tähän saattaa sekaantua kaikellaisia muita aineksia, niinkuin esim. likaa lehmistä, lypsäjästä ja astioista, joissa maitoa säilytesään. Sitä paitsi saattaa se myöskin ottaa itseensä vahingollisia aineita ilmasta. Ilmassahan löytyy monia mikroobeja, jotka lisääntyvät suotuisissa oloissa hyvin nopeasti ja saattavat siten aikaan maidossa suuria muutoksia, niin että se menettää kokonaan luonnollisen makunsa ja hajunsa. Nämä maidon turmelijat alkavat hävitystyönsä jo karjapihassa maidon ollessa luonnollisessa lämmössään, joka niille on kaikkein otollisin. Sen vuoksi ei pitäisi milloinkaan pitää maitoa avoimessa astiassa karjapihalla, vaan tulisi sen mieluummin asettaa ulkopuolelle sitä, jonne sitten kiuluun lypsetty maito kaadetaan. Jos maito tulee olemaan kotona kauvemman aikaa, ennenkuin se viedään meijeriin, niin tulee se asettaa lämpimänä vuoden aikana aina kylmenemään, sillä bakterit menettävät sen kylmetessä sikiämiskykynsä, mutta heräävät jälleen eloon kun maito lämmitetään 30° lämpöiseksi (C). Meijereissäkään ei voida sitten aivan helposti hävittää baktereita, kun niitä kerran on muodostunut maitoon suuret määrät, vaan siirtyvät ne sitten vielä voihinkin pilaten sen maun ja turmellen sen sitten vähitellen kokonaan. Niiden perinpohjaista hävitystä varten pitäisi maito keittää useampaan kertaan, jolloin taas maito menettää luonnollisen makunsa. Säilyttääkseen maidossa niin paljon kuin mahdollista sen luonnollisen maun, on se keitettävä 70° lämpimäksi ja sitten jäähdytettävä. Tämä keittäminen toimitetaan parhaiten pasteriseerauskoneella. Pasteur on todistanut, että bakterit juuri vaikuttavat maitosokerin muuttumisen maitohapoksi. Nämä eivät kuole ainoastaan kerran lämmittämisellä, sillä jos asetetaan maito itsekseen jäähtymään siksi kuin se saavuttaa luonnollisen lämpönsä, niin heräävät ne uudestaan eloon, vaan jos sen lämmittää uudelleen, niin kuolevat ne vasta kokonaan. Tällä tavalla keitettyä maitoa käytetään merellä, jolloin se säilytetään ilmanpitoisissa astioissa ja pannaan siihen sitäpaitsi hiukan sokeria, jolloin se parhaiten säilyy pilaantumatta pitkiä aikoja.

Mutta maitoon saattaa myöskin helposti joutua tarttuma-aineitakin, niinkuin: lavantauti, kurkkumätä y. m., jotka taudit juuri useimmin leviävätkin maidon kautta. Jos annetaan maidon olla pari päivää ilman minkäänlaista suojelemista, niin happanee se ja tulee paksuksi, Tämän muutoksen saavat aikaan juuri bakterit, jotka yhtyvät siihen ilmasta eli yleensä sen ympäristöstä.

Mutta saattaa maidossa olla virheellisyyksiä jo ennemminkin kuin siihen ovat tulleet vaikuttamaan ulkonaiset syyt, nimittäin maito saattaa poiketa luonnollisesta maustaan jo heti lypsettäessäkin, ennenkuin siihen on ulkoapäin yhtynyt baktereita.

Maito saattaa esimerkiksi olla katkeranmakuista. Tämä saattaa kyllä johtua siitäkin, että munanvalkuaisaineet yhtyvät ilman baktereihin, mutta saattaa se johtua myöskin eläinten ravinnosta. Edellisessä tapauksessa on maito sairaloista jo lypsäessä, jälkimäisessä tapauksessa taas, jolloin maidon maun karvaus riippuu eläinten ravinnosta, voidaan se korjata muuttamalla ruokintaa eli käyttämällä lääkettä. Ensinnäkin tulee ottaa huomioon, onko maito yhdestä lehmästä vaiko koko karjasta yleensä. Nimittäin jos karjalle annetaan esimerkiksi kylvöheiniä, niin on koko karjan maito karvasta, mutta jos taas ainoastaan jonkun lehmän maito yksin on karvasta, niin riippuu se lehmän sairaloisuudesta. Sitäpaitsi saattaa maidon katkeruus jossakin lehmässä mennä perintönä tämän sikiöön niinkuin tauti ainakin. Mutta bakterioiden lisääntymistä voidaan estää perinpohjaista puhtautta noudattamalla. Siis jos maidossa eli siitä valmistetuissa tuotteissa huomataan katkeraa makua, niin puhdistetaan ennen kaikkia kaikki astiat huolellisesti ja myöskin vaatteet sekä itse lehmät.

Raskaaksi kutsutaan maitoa, josta kerma vaikeasti eriää päälle. Usein on tähän maidon ominaisuuteen syynä se, että sitä on kuljetettu pitkiä matkoja. Tämä ominaisuus poistetaan siitä lämmittämällä se, jolloin maito saavuttaa jälleen luonnollisen ominaisuutensa. Mutta saattaa tuo raskaus olla huomattavissa sellaisessakin maidossa, jota ei ole kuljetettu minnekään, nimittäin vanhojen lehmien maito saattaa siten olla „raskasta", mutta voitetaan tämä ominaisuus centrifuuigikoneilla meijerissä.

Karjanhoitajan on välttämättömästi huomattava, että jos joku lehmä on sairas, niin ei sen maitoa saa lähettää missään tapauksessa meijeriin, koska se saattaa pilata kaiken maidon siellä.

Kaikki meijerikalusto on luonnollisesti pidettävä erittäin puhtaana. Sitä varten tulee niitä usein huuhdella kalkkivedellä, kalkki nimittäin tappaa bakterit. Paikoillaan seisova vesi permannolla eli laskiojassa aiheuttaa pahan hajun, jonka vuoksi meijereitä rakennettaessa on otettava tarkoin huomioon, että siinä tulee olemaan tarpeeksi kaltevuutta veden poisvirtaamista varten.

Yhteiskunnalliselta alalta.

Sosialistisia lehtiä tahdotaan Ruotsissa sensuroida.

Professori Karl Warburg'in, joka, kuten tunnettua, on kunnan kannattamien kansankirjastojen ja lukusalientarkastaja, on vuosittain annettava lausuntonsa niistä määräraha-anomuksista, joita mainitut laitokset tekevät Tukholman kaupungille. Tänä vuonnakin on professori V. mainitunlaisen lausuntonsa antanut, ja kiittää hän siinä sitä ansiokasta tapaa, jolla laitoksia on kunnossa pidetty ja joka tekee ne kaikessa kunnallisen avustuksen ansainneiksi.

Professori Varburg on kumminkin käyttänyt hyväkseen tilaisuutta samalla lausuakseen mielipiteensä niiden muistutusten johdosta, joita *työväenkirjastoa* vastaan tehtiin valtuusmiesten viimeksi käsitellessä määrärahan myöntämiskysymystä.

Tohtori Vretlind ilmoitti näet, kuten muistettanee, etta hän lukusalissa oli tavannut muun muassa valtakunnan kaikki sosialistiset sanomalehdet. Vaikkapa hän ei tahtonutkaan tätä vastaan tehdä mitään suoranaista muistutusta, katsoi hän kumminkin täydellä syyllä ansaitsevan kysyä, soveltuivatko nämä sanomalehdet herättämään lukusalin käyttäjissä lain ja oikeuden sekä hallituksen kunnioittamitta; minkä ohella hän vielä sitaatillaan eräästä kysymyksenalaisista sanomalehdistä osoitti näiden sopimatonta kirjoitustapaa. Lopullisesti alisti tohtori V. professori Varburgin ratkaistavaksi lukuhuoneustojen tarkastajana, eikö hän voisi ja eikö hänen pitäisikin käyttää jonkin verran valtaansa siihen sanomalehtikirjallisuuteen nähden, jota näissä luettavaksi tarjotaan.

Katsoen siihen, ettei yleisölle ja erittäin työväenluokalle aijotuissa lukusaleissa saisi löytyä erään poliittisen suunnan sanomalehtiä, tässä tapauksessa sosiaalidemokratisia, lausuu professori V. jyrkästi poliittisen sensuurin harjoittamista vastaan kuntien kannattamissa kansankirjastoissa ja lukusaleissa.

— **Lakko Armentièressa.** Nordin piirikunnan prefekti on kirjallisesti kehoittanut kehruu- ja kutomatehtaiden omistajia Armentièressa jälleen ryhtymaän keskusteluihin työväen kanssa ja suostumaan jättämään asian sovinto-oikeuden ratkaistavaksi. Jos tehtailijat suostuvat tähän, niin lakkovaliokunta tulee ehdottamaan, että työväestö kohta lopettaisi lakkonsa.

Läheltä ja kaukaa.

Elävänä haudattu St. Pierressä.

Niinkuin kukin muistanee jäi St. Pierren onnettomuudessa eloon ainoastaan muuan neekeri, joka tappelun tähden oli vankilassa. „Wide Worlds Magazinen" viimeisessä numerossa on nyt tämän neekerin oma, virastojen vahvistama kertomus hänen kohtalostansa. Seuraavalla tavalla kuvailee hän kokemuksiaan kopissaan:

„Pari porraskäytävää johti minun koppiini, joka oli vankilan ulkomuurin reunassa. Istahdin oljille, joita oli levitetty vankilan permannolle. Tietämättömyys siitä, olinko tappanut erään henkilön vai en, oli tehdä minut hulluksi. Ollessani puoleksi tiedotonna kuulin pari kumeaa jyrähdystä. Mutta kohta senjälkeen en enää ajatellut Mont Pelèen uhkaavia enteitä, vaan vaivuin unenhorroksiin.

Herätessäni tunsin maan horjuvan ja taas kuului kumea jyrinä. Oli vielä aivan valoisa. Vartija toi vettä ja leipää, mutta en välittänyt nyt syömisestä, vaan istuin katsoa tuijottaen eteeni. Silloin melkein silmänräpäyksessä tuli pimeys. Tuo vähäinen valo, joka pilkoitti koppiini pienestä akkunasta katosi kokonansa. Kuulin ihmisten juoksentelevan käytävissä. Kaikkialla kuului kamaloita käsittämättömiä huutoja; mutta en voinut nähdä mitään. Yhtäkkiä tuli koppini taas aivan valoisaksi. Loistava, kaikkialle tunkeutuva valo huikasi silmäni, valo ilman liekkiä, mutta kuumempi kuin uunin lieska.

Minä huusin minkä jaksoin, mutta en saanut mitään vastaukseksi. Riehuin kuin mieletön, vaan apua ei tullut. Kuumuus ei saattanut johtua tulipalosta, sillä ei kukaan tullut avaamaan eikä mitään sellaisia ääniä kuulunut, jotka olisivat viitanneet tulipalon sammuttamista. Nyt alkoivat vankilan perustukset horjua ja samassa kuulin miten rakennukset romahtivat kasaan. Mutta mitään vahinkoa ei kopissani tapahtunut. Kohta kumminkin tunsin jalkojani polttavan; jotakin kuuman hiedan tapaista alkoi valua koppiini, se poltti kuin sulatettu tina. Koko ruumiini oli vähän ajan kuluttua aivankuin halvaantunut. En kyennyt enää hengittämään ollenkaan.

Aika kului varsin hitaasti. En tiennyt oliko päivä vai yö. Join vettä ruukustani ja kun permannolle valunut aine oli jäähtynyt, heittäydyin sii-

hen pitkälleni. Nyt vallitsi kuolonhiljaisuus ympäristölläni. Jonkun ajan kuluttua alkoi valo pilkoittaa koppiini; sitte kuulin jonkinlaista kalkutusta ja ihmisääniä. Kohta tuli koppini valoisaksi, aukko laajeni ja eräs mies hyppäsi koppiini, ja vähän ajan kuluttua olin väsyneenä ja heikkona — vapaassa ilmassa.

— **Amerikalainen kuje.** San Franciscossa tuli kaksi herraa eräässen kiinalaiseen ravintolaan. Heidän rahansa alkoivat olla lopussa. He tilasivat hyvän päivällisen, söivät runsaasti ja maksoivat rehellisesti. Sieltä menivät he suoraan apteekkiin ja ostivat jotakin ulostusainetta, jonka vaikutus kohta näyttäytyi.

Nyt lähettivät he hakemaan lääkärin, jolle he valittivat vaivojansa ja sanoivat niiden johtuvan mainitun ravintolan huonosta ruoasta. Lääkäri määräsi samallaisia lääkkeitä kummallekin, koska heidän kipunsa oli samaa laatua ja koska he olivat nauttineet samallaista ruokaa. Kumpikin sai myös maksaa yhtä suuren palkkion lääkärin vaivasta.

Nyt oli kaikki edellytykset edulliseen vahingonkorvausjuttuun valmiina. Asianajaja oli pian hankittu, joka pani alkuun riitajutun „kiinalaisten ilkeyden surkuteltavien uhrien puolesta“, vaatien 3,000 dollaria vahingonkorvausta Valituskirjassa sanottiin, että ravintolan ruoat olivat pilaantuneita ja ehkenpä myrkytettyjäkin. Lopputuloksena oli, että kumpikin valittajista sai sovintorahoja kiinalaiselta 500 dollaria sillä ehdolla, että asia jätetään siksensä.

Myytävänä.

Suksia,

6 eri mallia, Suksitarpeita, Luistimia, Potkukelkkoja, Pieksusaappaita, Poronsarvia, Kalastusneuvoja, Metsästysneuvoja ja muita Urheilutavaroita

Hintaluetteloja ilmaiseksi!

L. E. Fabritius'en Urheilukanppa.
(SSI 19,191) **Oulu.**

Ränkiä

halvalla.
Ville Nekander, Alajärvi.

Kysykää aina

Lahden Hiivatehtaan Painohiivaa!

Tehtaan äsken rakennetussa osastossa valmistetaan nyt

Puhtaaksi viljeltyä Wienin hiivaa

erittäin kestävää ja käyntikykyistä.

Suurin valikoima

tinatuita-, emaljoituja-, vaski-, valetuita- & puhdasnikkelisiä

Keittoastioita

myö
G. F. Stockmann.

Hyviksi tunnetuita Turun terveysliivejä sekä kureliivejä on saatavana Uudenmaankatu 15.

Palvelukseen halutaan.

Keittäjät, lapsenhoitajat ja yksinäiset palvelijattaret saavat paikkoja **I. Enbom**'in paikanvälitystoimiston kautta.
Korkeanvuorenkatu 32.

Seka-ilmoituksia.

Merimieskodissa, Helenan katu 2, on huoneita matkustajille halvalla.

Hyvää ruokaa tarjotaan Länsi Heikinkatu 14, paraatikäytävä
Rouva Holmström.

Myytäväksi halutaan herrain pukuja, palttoita naisten syyssaketteja, tummia leninkejä. Sekalaisten tavarain kauppa. Annankatu 15.

Mattoja, akkunaverhoja, tauluja ja hattukoristeita y. m. halvalla
Uudenmaan katu 36, rappu A.

Kaikellaista liinaompelua sekä plyysejä toimitetaan halvalla Mikon katu 13
Selma Selin.

Maitoa ja kermaa, juustoa ja aina tuoretta maalaisvoita myydään Punavuorenkatu 17. Maitopuodissa.

✱ ✱ Perssonin kutomakoneet ✱ ✱

ovat paraimmat kaupassa löytyvät ja pitäisi suuren käytännöllisen hyötynsä vuoksi löytymään joka kodissa. Ne ovat valmistetut paraimmista ruotsalaisista aineksista, ovat yksinkertaiset helposti hoidettavat, ja somat sekä varustetut laskukoneella ja mallikorteilla, joiden avulla voi niin lyhyessä ajassa kuin neljässä viikossa oppia kutomaan kaikellaisia töitä niinkuin naisen röijyjä ja liivejä, pojan pukuja ja lapsen leninkejä, merimiehenpaitoja, pöytäliinoja, sukkia, säärystimiä, pellinnyöriä, tupsuja, ripsuja, pitsejä y. m.

Koneita myydään sekä käteisellä että kuukausimaksulla ja pidetään erittäin huolta siitä että ostajat saavat perusteellisen opetuksen kutomisessa, joka opetus annetaan ilmaiseksi minun kouluissani Helsingissä, Viipurissa ja Turussa.

Villalankaa

runsaassa valikoimassa.

Kudottuja tavaroita

niinkuin lapsen leninkejä, pojan pukuja, kaikellaisia alusvaatteita, urheilupaitoja, naisen röijyjä, tuoliivejä, sukkia, säärystimiä, kintaita y. m.

Neuloja kaikellaisiin kutomakoneisiin, sukkapuikkoja, virkkuuneuloja, kure- ja terveysliivejä, sateenvarjoja, völtä, solkia, kalastaja-, virkkuu-, merkkaus- ja rullalankaa.

Helsingissä, Mikonk. 2. T. 18 32. Viipurissa, Aleksanterink 27 T. 7 48. Turussa, Linnank. 17. T. 2 89.

Th. Neovius.

Kuosikkaimmat ja edullisimmat kankaat tarjoo

★ J. Tirkkonen, ★

Puhelin 608 **Kangasosasto** Perust. 1869

Tampereella.

Alkavaksi kevätkaudeksi olen järjestänyt varastooni uudet, vallitsevan kuosin nojalla valitut kankaat, joista suositan:

Hienoja Uutuuskankaita, kuten Etamine- ja Voilekudoksia.
Kuosikkaita Puserokankaita, sievissä malleissa.
Ranskalaisia Villamusliineja.
Kotimaisia ja Englantilaisia Puuvillakankaita.

Malleja lähetetään pyydettäessä!

Toiminimestä matkustetaan kahdesti vuodessa ulkomaiden teollisuuskeskuksissa, joten tavarat ovat aina kuosikkaita ja edullisia.

Fiskars in Osakeyhtiö

Postiosoite: Fiskars. Sähköosoite: Aktiebolaget Fiskars.

Pudlattua tankorautaa,
Martin-rautaa sekä terästä
Rauta- sekä teräspeltiä.
Valoteoksia, Kärrinakseleja, Poraterästä ja Kivikankeja, Karkea- että hienotakeita. Meijeri sekä Maanviljelys koneita.
Lankkuja ja lautoja.

Uusi keksintö

joka voittaa kaikki edeltäjänsä, on

V. W. Holmbergin patentin saanut

Savunimijä (Savuhattu),

se kun ei ainoastaan estä tuulen puhaltamasta savutorven sisälle, vaan heikoinkin tuuli synnyttää siinä vetoa ylöspäin. vaikka tuuli tulisi miltä suunnalta tahansa, vaikkapa suoraan ylhäältä.

Tämä Savunimijä vaikuttaa yhtä hyvin korkean seinän vieressä kuin avonaisellakin paikalla. Se on matala eikä rumenna. Siinä kun ei ole liikkuvia osia, niin se on kestävä. Se sopii sekä savu- että ilmanvaihtotorviin.

Niitä valmistaa useampaa suuruutta ja erilaisista levyistä

V. W. Holmberg,
Helsinki, Ludvikink. 5. Telef. 21 21.

Osakeyhtiö AGROS

Helsinki—Pietari

Väkirehuja, Lannoitusaineita, Siemeniä, Meijeritarpeita, Koneita, Maanviljelyskaluja.

Kone- & Maanviljelyskalulliike . . .

Huoneita matkustavaisille

Mikonk. 11. Nti Flaggman. T. 42 10.

Siisti sauna Punavuorenkadulla 15. Kylpy 50 p., amme ja kylpy 70 p. T. 25 35.

Halpa ruokatarjoilu Rikhardinkatu 4, pih. vas. 1 rappu ylös.
Rouva Laine.

Kipsikuvia korjataan ja puhdistetaan Eos huvilassa.
A. Oster,
Telef. 15. Hermanninkaupunki.

Ammattiluettelo Helsingissä.

Kelloseppiä.

O.-y. J. F. Widemark, Länsi-Henrikink. 14. Tel. 11 29.

Kivenveistämöitä.

K. V. Bergman, Lapinlahdenkatu 13. Tel. 4 28.
H. J. Stigell, Lapinlahdenkatu 11. Telef. 93.

Konepajoja.

Grahnin Tehdasosakeyhtiö Mek. työpaja & vesijohtoliike. Tel. 13 86.

Leipureita.

K. Mustonen, Eerikinkatu 3. Telef. 16 30, 19 71, 20 93 ja 4 52.

Läkki- ja Peltiseppiä.

V. W. Holmberg, läkki-, vaski- ja levyseppä-tehdas Ludvikinkatu 5. Tel. 21 21.
H. F. Hätinen, Kupari- ja peltisepänliike. Helsinki, Kaivokatu 9. Tel. 13 31.
Hj. H. Kasten, Korkeavuorenkatu 33. Tel. 37.
G. W. Sohlberg, Metsästäjänk. 4. Telef. 80 ja 33 70.

Räätäleitä.

K. Jokela, räätäli, Henrikink. 12, 2:nen kerros. Telef. 13 33.
L. J. Saastamoinen, Räätälinliike Helsinki, Kaivokatu 11. Telef. 27 60.
H. E. Wesa, Räätälinliike, Mikon- ja Wilhonkatujen kulmassa. Telef. 36 72.
G. Wiitanen, Aleksanterink. 13. Telef. 3 91. (Lundeqvistin liikepalatsi).

Suutareita.

Juho Virtanen. Tel. 3 99. Itä-Henrikinkatu n:o 3.

Takoma- ja ajokalutehdas

K. A. Wigg, Korkeavuorenkytu 15. Telef. 8 67.

Uuniliikkeitä.

Aug. Malm, Heikink. 13. Suosittaa parhaita uunisseppiä & huokeita uunitarpeita. Tel. 12 38.

Junain kulkuvuorot.

P = Postijuna. Pk = Paikallisjuna. P* = Pikajuna. R† = Ruumisjuna. M. = Matkustajajuna.

Numerot sulkumerkkien sisässä ilmaisevat junain tulo- ja lähtöaikoja.

Lähtevät:

a. p.
P. 7,30 Hämeenlinnaan (10,58 a. p.), Tampereelle (1,09 i. p.), Poriin (6,40 i. p.), Turkuun (3,49 i. p.), Jyväskylään (8,52 i. p.), Suolahteen (10,35 i. p.), Nikolainkaup. (12,15 yöllä) ja Kauhavalle (10,53 i. p.).
P. 7,45 Karjalle (10.14 a. p.), Saloon (12,12 a. p.), Turkuun (1,48 i. p.), Tammisaareen (10,48 a. p.) ja Hankoon (11.42 a. p.).
Pk. 8,00 Tikkurilaan (8,40 a. p.).
Pk. 8,20 Keravalle.
P. 9,00 Hyvinkäälle (10,35 a. p.), Karjalle (1,30 i. p.), Tammisaareen (2,07 i. p.) ja Hankoon (3,00 i. p.).
P.* 9,30 Viipuriin (6,46 i. p.), Pietariin (11,27 i. p.), Mikkeliin (9 26 i. p.), Kotkaan (7,25 i. p.), Lappeenrantaan (6,40 i. p.) ja Imatralle (10,48 i. p.).
Pk. 11,15 Keravalle (12,11 i. p.).

i. p.
R† 12,41 Malmille (1,04 i. p.), keskiviikkoisin ja sunnuntaisin.
Pk. 1,15 Tikkurilaan (1,54 i. p.).
Pk. 2,10 Järvenpäähän (3,18 i. p.).
M. 2,30 Hämeenlinnaan (5,29 i. p.), Tampereelle (7,38 i. p.), Poriin (12,45 yöllä), Turkuun (10,27 i. p.) ja Orihvedelle (9,20 a. p).
M. 3,15 Kotkaan (10,40 i. p.), Karjalle Hyvinkään kautta (7,48 i. p.), Tammisaareen (8,39 i. p.) ja Hankoon (9,33 i. p.).
Pk. 3,35 Keravalle (4,40 i. p.).
Pk. 3,45 Karjalle (7,27 i. p.).
Pk. 5,15 Riihimäelle (7,34 i. p.).
P. 5,25 Karjalle (8,04 i. p.), Saloon (10,02 i. p.), Turkuun (11,38 i. p.), Tammisaareen (8,39 i. p.) ja Hankoon (9,33 i. p.).
P. 6,10 Hämeenlinnaan (9,46 i. p.), Tampereelle (11,59 i. p.), Nikolainkaup. (11,22 a. p.), Jyväskylään (8,29 a. p.), Suolahteen (2,40 i. p.), Pietarsaareen (12,35 i. p.), Kokkolaan (1,07 i. p.) ja Ouluun (7,31 i. p.).
Pk. 7,15 Keravalle (8,20 i. p.).
Pk. 7,30 Kirkkonummelle (9,10 i. p.).
P. 8,00 Viipuriin (5,01 a. p.), Pietariin (9,40 a. p.), Mikkeliin (6,52 a. p.), Kuopioon (12,50 i. p.), Iisalmeen (4,15 i. p.) Kotkaan (7,45 a. p.), Lappeenrantaan (maanantaisin, torstaisin ja lauvantaisin (4,50 a. p.), Imatralle (10,28 a. p.), Sortavalaan (2,09 i. p.) ja Joensuuhun (7,10 i. p.).
Pk. 8,25 Tikkurilaan (9,04 i. p.).
P*. 10,35 Viipuriin (6,11 a. p.), Pietariin (10,10 a. p), Kotkaan (7,45 a. p.), Imatralle (10,28 a. p.), Sortavalaan (2,09 i. p.) ja Joensuuhun (7,10 i. p.).
Pk. 10,45 Malmille (11,10 i. p.).
Pk. 12,00 Keravalle (1.05 yöllä).

Tulevat:

a. p.
Pk. 7,30 Kirkkonummelta (5,50 a. p.).
Pk. 7,44 Keravalta (6,39 a. p.).
P 8,05 Pietarista (6,30 i. p.), Viipurista (10,17 i. p.), Joensuusta (6,15 a. p.), Sortavalasta (2,40 i. p.), Imatralta (7,00 i. p.), Lappeenrannasta (lauantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin 10,40 i. p.), Iisalmesta (12 päiv.). Kuopiosta (3,35 i. p.). Mikkelistä (9,27 i. p.) ja Kotkasta (8,15 i. p.).
Pk. 8,50 Riihimäeltä (6,35 a. p.).
P*. 9,30 Pietarista (10,10 i. p.), Viipurista (1,23 a. p.).
Pk. 9,45 Karjalta (6,10 a. p.).
Pk. 9,55 Tikkurilasta (9,16 a. p.).
Pk. 10,45 Keravalta (9,41 a. p.).

i. p.
P. 12,05 Nikolainkaup. (7,20 i. p.), Tampereelta (6,45 a. p.), Hämeenlinnasta (9,00 a. p.), Oulusta (10,50 a. p.), Kokkolasta (5,19 i. p.), Pietarsaaresta (4,15 i. p.), Suolahdesta (4,15 i. p.) ja Jyväskylästä (6,55 i. p.).
M. 12,56 Kotkasta (5,25 a. p.), Hangosta Hyvinkään kautta (6,33 a. p.) ja Tammisaaresta (7,24 a. p.).
P. 1,07 Turusta (7,00 a. p.), Salosta (8,36 a. p.), Karjalta (10,27 a. p.), Hangosta (8,45 a. p.) ja Tammisaaresta (9,42 a. p.).
Pk. 1,50 Keravalta (12,48 i. p.).
Pk. 2,50 Tikkurilasta (2,10 i. p.).
R†. 3,27 Malmin hautausmaalta, keskiviikkoisin ja sunnuntaisin (3,04 i, p.).
Pk. 4,45 Järvenpäästä (3,28 i. p.).
P. 6,30 Porista (7,45 a. p.), Tampereelta (1,15 i. p.), Hämeenlinnasta (3,36 i. p.) ja Turusta (10,45 a. p.).
Pk. 7,00 Keravalta (5,55 i. p.).
P. 9,25 Hangosta Hyvinkään kautta (3,30 i. p.) ja Tammisaaresta (4,24 i. p.).
P. 10,00 Nikolainkaup. (6,00 a. p.), Tampereelta (4,55 i. p.), Hämeenlinnasta (7,01 i. p.), Kauhavalta (7,28 a. p.), Suolahdesta (7,15 a. p.) Jyväskylästä (9,10 a, p) ja Turusta (11,45 a. p.).
Pk. 10,24 Tikkurilasta (9,45 i. p.).
P. 10,34 Pietarista (9,45 a. p.), Viipurista (1,14 i. p.), Lappeenrannasta (1,40 i. p.), Mikkelistä (10,15 a. p.) ja Kotkasta (12,35 i. p.).
P. 10,55 Turusta (4,50 i. p.), Salosta (6,26 i. p.), Karjalta (8,17 i. p.), Hangosta (6,30 i. p.) ja Tammisaaresta (7,26 i. p.).
Pk. 11,05 Keravalta (10,00 i. p.).
Pk. 11,40 Malmilta (11,19 i. p.).
P. 11,50 Turusta Toijalan kautta (4,25 i. p.), Hämeenlinnasta (9,05 i. p.), Porista (1,10 i. p.) ja Tampereelta (6,35 i. p.).

Päivälista.

Joka päivä.

Työväenyhdistyksen huoneisto ja lukusali Yrjönkatu 27, k:lo 8 a.-p.—10 i-p.
Lukusalit: Tehdask. 36 A ja Valon huvilassa Töölöössä joka päivä k:lo 10—2 ja 4—9.
Kansankirjasto Rikhartinkatu 3, avoinna arkipäivinä klo 5—8, sunuuntaisin ja pyhäpäivinä klo 4—7.
Sörnäisten lukusali Kansankodissa avoinna 10 a. p.—9 i. p.; sunnuntaisin ja juhlapäivinä 10 a. p.—8 i. p.
Kansankirjaston lukusali asoinna 10 a.-p. —9 i-p., sunnuntaisin ja pyhäpäivin sekä juhla-aattoina 10 a.-p.—8 i.-p.
Yliopiston veistokuvakokoelma kemiallisessa laboratoriorakennuksessa avoinna keskiviikkoisin ja lauvantaisin k:lo 1—2 i.-p.
Pastorin kanslia (Annank. 14) avoinna k:lo 9—1 a.-p.
Cygnaeuksen galleria avoinna k:lo 11—4 päiv.
Kansantieteellinen museo (Unioonink. 20 keskiv. ja perj. k:lo 1—3 i.-p., sunnuntaina k:lo 12—3 i.-p.
Taideyhdistyksen kokoelmat nähtävinä Ateneumissa k:lo 12—3 i. p.
Sörnäisten kansankirjasto Kansankodissa avoinna joka arkipäivä, paitsi keskiviikkoisin, 6—9 i. p.; sunnuntaisin ja juhlapäivinä 4—7 i. p.
Kirurginen sairashuone: korva, kurkku ja nenätauteja vastaanotetaan tiistaisin, torstaisin ja lauvantaisin k:lo ½2—½3 j. pp.
Marian sairashuone: ylilääkäri tavataan k:lo 11—12 a.-p., tel. 1474; kulkutautilääkäri tav. k:lo 10—11 a.-p., tel. 1605; taloudenhoitajan konttori avoinna k:lo ½8—9 a.-p., ½3—½5 i.-p., tel. 1605. sairaita otetaan vastaan k:lo 10—12 a. p.; sairaiden luona saa käydä k:lo 2—5 i. p.; tel. 1615 on kulkutautisosastoon, tel. 1474 jossa ei ole kulkutautisia (telefoneeraamista sairaille on mikäli mahdollista vältettävä).
Diakonissalaitoksen sairaala. Sairaalaan pyrkivien potilaitten tulee ilmoittautua jollekulle sairaalan lääkäreistä: t.ri O. Schauman — sisällisiä tauteja; t.ri Hj. v. Ronsdorff — kirurgisia taut.; t.ri K. A. Rönnholm — naistauteja. Muita lääkäreitä käyttävien sairaitten sijojen täyttämisen määrää johtajatar. Vierailuaika 4—½6 i.-p., sitäpaitsi yksityisissä huoneissa kernaimmin 1—2 i.-p.
Bertha Hidénin yksityinen sairaskoti (ent. Basilierin) Kaivopuisto. Yksi osasto on kaikkia tarttumattomia tauteja ja toinen synnytystapauksia varten. Johtajatar tavataan k:lo 12—2 i.-p. Tel. 593.

Arkipäivinä.

K:lo 7 a.-p.—7 i.-p. *Satama-asema* avoinna.
K:lo 7—9 i.-p. *Työväenyhdistyksen lainakirjasto* avoinna.
K:lo 9—4 p. ja 6—7 i.-p. *Tullikamari* avoinna.
K:lo 10—2 p. *Pakkahuoneet* avoinna.
K:lo 10—2 p. *Tullitoimisto* Katajanokan varranttimakasiinissa avoinna.
K:lo 10—2 p ja 5—6 i.-p. *Satamakonttori* L.-Rantakadun ja P.-Makasiinikadun kulmassa avoinna.
Maanviljelys- ja kauppakemiallinen laboratoorio. Ritarikatu 7, avoinna k:lo 10 a. p.—4 i.-p.
K:lo 9—2 p. ja 5.—7 i.-p. *Liikennekonttori* avoinna.
K:lo 9—2 p. ja 5—7 i.-p. *Varrantti makasiini* avoinna
Osakeyhtiö Helsingin Panttilainakonttori Pursiminhenk. 2, avoinna k:lo 9—1 p ja 4—6 i.-p. (lauvantaisin 6—8 i.-p.).
Bakennuskonttori raatinuoneessa avoinna k:lo 10 a.-p.—2 i.-p.
K:lo ½ 10—½ 11 a.-p. vastaanottoaika *Lastensairashuoneessa* Tehtaank. 1.
K:lo 10—11 a.-p. Sisustautisten vastaanotto *Uudessa klinikassa.*
K:lo 11—12 a.-p. naissairaiden ja 10—11 a.-p. ihotautisten ja 12—1 p. silmätautisten vastaanotto *vanhassa klinikassa.* — *Kirurgisessa* uudessa sairashuoneessa uikonaisia tauteja k:lo 10—12 a.-p., korva, nenä- ju kurkkutauteja tiist. torst. ja lauvant. k:lo 1—2 i.-p.
Ortopeedinen poliklinikka varattomille jäsenviallisille ja kyttyräselkäisille pidetään avoinna Raajarikkoisten koululla Kallion 2:nen linja N:o 10 joka perjantai kello 4—5 j. p.p.
Poliklinikassa Kalliolla (2:nen linja 7). — Lastentautija (T:ri Lövegren ja T:ri Stockmann) 1—2 j. pp.; Ihotautia (T:ri Stockmann) 2—½3 j. pp.; Sisätaut. aikaihmis (T:ri Lövegren) ½3—3.
K:lo 10—3 p. *Matkailijayhdistyksen toimisto* avoinna. Telef. 752.
Huutokauppakamari avoinna k:lo 2—3 i. p. Sitäpaitsi pidetään kamarin kassa avoinna joka maanantai 5—7 i.-p. ja torstai 2—3 i.-p. sekä niinä aikoina, jolloin huutokauppaa toimitetaan.
Kaupunginvoudit tavataan: ensimäinen kaup.-vouti k:lo 12—1 i.-p. ja toinen kaup.-vouti k:lo 1—2 i.-p. kaupunginvoudinkonttorissa raastuvassa.
K:lo 10—2 p. *Terveydenhoitolautakunnan toimisto* (Aleksanterink. 22) avoinna.
Panttilainauslaitos: pääkonttori, Helenankatu 3, avoinna k:lo 9—12 a.-p. ja 4—6 i.-p., (lauvantaisin 5—8) sekä haarakonttorit Albertinkatu 33 ja Berghällin toisella linjalla, avoinna k:lo 8—12 a. p. ja 4—6 i.-p., (lauvantaisin 5—8).
K:lo 10 a.-p.—2 i.-p. *Rahatoimikamarin kanslia* raastuvassa avoinna.
K:lo ½2—2 i.-p. (joka päivä). *Pörssituntu* Kauppaseuran huoneustossa.
K:lo 2—3 ja 5—6 i.-p. *Pääoman- ja elinkoronvakuutuslaitoksen konttori* (P. Esplanaatink. 19) avoinna.
K:lo 3—½ 5 i.-p. *Merimieshuoneen konttori* avoinna Puistok. 1.
Helsingin Säästöpankki, pääkonttori Fabianinkatu 15, avoinna k:lo 9—10 a.-p. ja ½ 6—7 i.-p., haaraosasto Hagnäsin huvilassa k:lo 5—6 i. p. ja Ruoholahdenkatu 2 k:lo 5—6 i.-p.
K:lo 9—11 a.-p. *Ruoka-aineiden tarkastusasema* avoinna (Aleksanterinkatu 22),
K:lo 9—1 a.-p. *Kirkkokonttori* avoinna (Annank. 14).
Ortopedinen poliklinikka varattomille kyttyrä- ja kieroselkäisille, muille jäsenvikaisille pidetään Raajarikkoisten työkoulussa, Bärghäll II linja 10; joka perjantai 4—5. Poliklinikkaa johtaa kirurgian dosentti, tohtori Hj. von Bonsdorff.
T:ri *af Forselles'in Kirurg. Sairaala* Siltavuorenk. 14. Kirurg. ja korva-poliklinikka 10—11. Sairaalaan pyrkivien potilaitten tulee ilmoittautua Bulevardink. 1.

Posti.

Helsingin postitoimisto pidetään avoinna seuraavina aikoina:

Pääpostikonttorin lähtevien postien toimisto: arkipäivinä k:lo 10 a.-p.—8 i.-p., sunn.- ja juhlapäivinä k:lo 9—11 a.-p.; tulevien postien toimisto: arkipäivinä k:lo 8 a.-p.—6 i.-p., sunn.- juhlapäiv. k:lo 9—11 a.-p.; postiosotusten ja postisäästöpankin toimisto: arkipäivinä k:lo 10 a.-p.—7 i.-p.; sunn. juhlapäivinä k:lo 9—11 a.-p. Frankkomerkkejä myydään joka päivä k:lo 7 a.-p.—10 i.-p.
Postitoimistot Bulevardink. 28 arkipäivinä k:lo 10 a.-p.—3 i.-p. ja 4—6 i.-p. sunnuntai- ja juhlapäivinä 8—10 a.-p.; Vuorimiehenk. 1 arkipäivinä 10 a.-p. —3 i.-p. ja 4—6 i.-p., sunnuntai- ja juhlapäivinä 8—10 a.-p.; Kaivok. 6, yksinkertaisten ja sisäänkirj. lähetysten sekä vakuuttamattomien pakettien vastaanottamista varten: arkipäivinä k:lo 7,30—9,30 a.-p. sekä k:lo 2—3,30 ja 5—8 i.-p., sunn.- ja juh päiv. k:lo 7,30—9,30 a.-p.; frankkomerkkien myymistä varten: arkipäivinä k:lo 7,30 a.-p.—8 i.-p.. sunn. juhlapäiv. k:lo 7,30—9,30 a.-p.
Postitoimitukset Berghällissä avoinna 8 a.-p.—1 i.-p. ja 4—6 i.-p. (sunnuntai- ja juhlapäivinä 8—10 a.-p.; Töölössä 8 a.-p.—1 i.-p. ja 4—6 i.-p. sunnuntai- ja juhlapäivinä 8—10 a.-p.) Sörnäisten postiasema avoinna toukok. 15 p.—lokak 15 p.) arkipäinä k:lo 10 a.-p.—1 i.-p sekä k:lo 4—6 i.-p. (sunnuntai- ja juhlapäivinä 8—10 a.-p.)
Sanomalehtitoimistot sanomalehtien jakamista varten joka arkipäivä k:lo 9—2 sekä 3—6 (sunnuntai- ja juhlapäivinä sanomalehtien tilaamista varten: arkik:lo 11 a.-p.—2 i.-p.
Vakuutetut ja sisäänkirjoitetut lähetykset kutakin junaa varten ovat: joutuakseen k:lo 8, 8,30 ja 9,30 a.-p. lähteviin juniin viimeistään sisäänjätettävät: pääpostikonttoriin k:lo 8 i.-p., Bulevardinkadun, Vuorimiehenkadun, Berghällin ja Töölön postitoimistoihin k:lo 6 i.-p. edellisenä päivänä; joutuaksensa k:lo 2,45 ja 3,15 i.-p. lähteviin juniin viimeistään sisäänjätettävät pääpostikonttoriin k:lo 1 i.-p., Bulevardin- ja Vuorimiehenkadun postitoimistoihin k:lo 12,30 i.-p. sekä Berghällin ja Töölön postitoimistoihin k:lo 11 a.-p.; joutuaksensa k:lo 6,10 i.-p. lähtevään junaan viimeistään sisäänjätettävät pääpostikonttoriin k:lo 4 i. p., Bulevardinkadun ja Vuorimiehenkadun postitoimistoihin k:lo 3 i.-p. sekä Berghällin ja Töölön postitoimistoihin k:lo 1 i.-p. joutuaksensa k:lo 8 i.-p. lähtevään junaan viimeistään sisäänjätettävät pääpostikonttoriin k:lo 5,30 i.-p., Bulevardinkadun, Vuorimiehenkadun, Berghällin ja Töölön postitoimistoihin klo 6 i.-p.
Pietariin k:lo 10,50 i.-p. lähtevässä pikajunassa on kaksi kirjelaatikkoa, joista toinen tyhjennetään ainoastaan Viipurissa ja toinen ainoastaan Pietarissa ja Helsingissä. Pietariin ja ulkomaille osotetut sisäänkirjoitetut lähetykset, jotka jätetään pääpostikonttoriin arkipäivinä k:lo 5,30 ja 8 välillä i.-p., lähetetään samana iltana pikajunalla.
Kirjelaatikot tyhjennetään k:lo 5—6, 7,45—8,45 ja 11—12 a.-p. (kirjeiden kantoa varten k:lo 12,45 i.-p.) sekä k:lo 1—2, 4,10—5,10 ja 6—7 i.-p.
Kirjeenkanto. Yksinkertaisia sisäänkirjoitamattomia lähetyksiä kotiinkannetaan pääpostikonttorista k:lo 6,30 ja 10,15 a.-p. 12,45 ja 7 i.-p. lähtevillä vuoroilla. Sisäänkirjoitettuja lähetyksiä, vakuutetujen lähetysten ilmoituskorttia sekä postiosotuksia ja paketti-adressikorttia kotinkannetaan pääpostikonttorista k:lo 8 a.-p. ja k:lo 1,30 i.-p. lähtevillä vuoroille. Sunnuntai- ja juhlapäivina kotiinkannetaan sekä tavallisia että sisäänkirjoitettuja lähetyksiä ainoastaan yksi kerta. Tämä kotiinkanto alkaa k:lo 8 a.-p

Helsingissä,
J. Simelinkseu perill. kirjap.-osakeyhtiö
1903.